

ALTS seimas

Kitos savaitės pabaigoje, gegužės 19 ir 20 d., įvyksta Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas — J. Bačiūno vasarvietėj, Tabor Farm, Mich.

Seimo pradžia šeštadienį, 2:00 val. p. p. (Chicagos laiku — rytečių vasaros laiku tai bus 3:00 val. p. p.) Clevelando, Detroito ir, žinoma, Chicagos skyriai bus atstovaujami gana gausiai. Iš Atlanto pakrantės žada vykti po 3 — 4 atstovus. Iš viso seime numatoma apie 150 dalyvių.

J. Bačiūno nepaprasto svetin-gumo dėka (visus seimo dalyvius pakvietė savo svečiais!) seimas turės idealias sąlygas pasireikšti darbingumu, nes čia nėra jokių sąlygų išsiblaškyti.

Traukiniu važiuojantieji turi važiuoti į South Bend arba į Niles stotis, bet turi iš anksto pranešti J. Bačiūnui, kuriuo traukinį vyksta, kad būtų galima sutvarkyti priemones nuvykti iš stoties į Tabor Farmą. Automobiliais važiuojantieji irgi iš anksto turi gerai išstudijuoti žemėlapi, nes į pabaigą kelias yra kiek klaidus.

LIETUVOS LANGAS

Detroito Tarptautinis Institutas statydinasi naujus modernius rūmus, kurie birželio mėnesį bus jau baigti. Šiuose rūmuose numatoma įrengti 40 spalvotų — paveiksluotų langų (vitražų), kurių kiekviename būtų vaizduojama kas nors būdinga vienai atskirai tautybei. Numatoma net 40-ties tautų langai. Aišku, jų tarpe numatytas ir Lietuvos langas. Kiekviena tautybė yra pakviesta pasirūpinti savo lango įrengimu, vadinasi, atitinkamo projekto pagaminimu ir, žinoma, lango pagaminimo finansavimu.

Lietuvos lange, šalia atitinkamų įrašų, numatoma pagaminti Vargo Mokyklos paveikslą. Lango puošnumas daug pareis nuo to, kiek tam tikslui bus sudėta pinigų. Detroito lenkai, kurių Detroito ypatingai daug, savo lango reikalui jau sudėjo kelis tūkstančius dolerių. Lietuviai dar tik pradėjo aukų rinkimą ir, berods, dar tik pirmąjį šimtą baigia. Bet neabejojama, kad visi supras, jog tai yra ne kasdien pasitaikanti proga taip įamžinti lietuvių tautos vardą, ir ji bus išnaudota.

ORGANIZUOJASI TEISININKAI

Yra nusistatyta dar šiais metais sušaukti Lietuvos Teisininkų Draugijos užsieniuose suvažiavimą. Jį šaukti numatyta Chicagoje. Kadangi ten dabar gyvena tos draugijos garbės teismo nariai, tai jiems ir pavesta tuo rūpintis. Tie asmenys — Br. Ivanauskas, V. Vaitiekūnas, V. Bulota, J. Talala, V. Mieželis — dabar ir krepiausi į visus Lietuvos teisininkus, esančius šiaurės geležinės uždangos, (taip pat ir užsieniuose baigusius teisės mokslą), pranešti iki birželio 15 dienos savo adresu V. Bulotai, 2515 W. 42nd St., Chicago 32, Ill., arba Br. Ivanauskui, Route No. 4, Willow Springs Farm, W. McHENRY, Illinois.

EINA
36
metai

DIRVA

THE FIELD

Atsk. Nr
8
centai

MOTINA

Vlado Vijeikio lino raizynas

BALYS AUGINAS

Legenda apie

ŽEMĖS ŽVAIGŽDĖ

SKIRIU SAVO BRANGIAI MOTINAI

Seniai labai seniai — — —

Mažytis angelas dangaus pievutėj žaidė.
Aplink jo galvą skraidė spindulių drugiai.
Melsvoj dangaus žolė žydėjo aukso žvaigždės —
Lyg žemėj tarp vosilkų plaukiantys rugiai — — —
Ir rinko jis žvaigždes į nuostabių žvaigždynus,
Kaip iš gėlių vainiką pina žaisdami vaikai,
O žemėj žmonės skaitė šviečiantį Sietyną,
Ir deimantais žėrėjo Paukščių palikti Takai — — —

Viena skaisti žaigždė iš rankų jo iškrito
Ir, debesų pūkus uždegus, skriejo pamaži
Ant žemės, žiebdama aušras ir šviesų rytą,
Ir ją mažom rankutėm gaudė kūdikis ropšy.

Ir ėmė angelas dangaus pievutėj verkti —
Pagailo jam tos, žemės kloniuos spindinčios, žvaigždės.
Ir žvelgė jis pro kiaurą debesėlio valtį —
Gal ją sudužusią šiurkščioj laukų žolėj regės —
Ir matė jis: — trobelėje, prie lopšio lingės,
Ji raudonskruosčio budriai sergėjo ramius sapnus.
Ir — lyg pražydęs rožės pumpuras — lamingas
Sapne šypsos jai našlaitis — žemės šios sūnus.

Ir tarė angelui gerasis Viešpats Dievas:
— Tu neliūdėk, mažyti, tos nukritusios žvaigždės —
Aš nusagsčiau žvaigždėm dangaus beribę pievą,
Ir jų miriadais čia, o žemėj — tik viena spindės — — —
— — — Ir šitą Žemės Žvaigždę Viešpats pavadino
Gražiausiu Motinos vardu iš dangiško žvaigždyno.

ITEMPTAS ATOSLŪGIS

Šiais žodžiais tegalima apibūdinti šių dienų padėtį pasaulio politikoje.

Korėjoje kinų puolimas virto pasitraukimu beveik visame fronte. Tiesa, traukiasi vietomis gana aštriai atsikirtinėdami ir smarkiai, kaip net durtuvais ar rankinėmis granatomis puldami sąjungininkų žvalgybinius dalinius, bet vistiek traukiasi. Šiuo metu frontas vėl visiškai priartėjo prie 38-tosios paralelės ir poroj vietų toji paralelė jau yra truputį net peržengta į šiaurę. O visdėto amerikiečių lakūnai mato, kad kinai labai skubėdami stiprina savo jėgas, regimai rengdamiesi naujam puolimui. Todėl amerikiečių aviacija nuolat smarkiai veikia, puldama kinų tiekimo kelius. Stiprus lėktuvų junginys bombardavo tiltus ant pačios Yalu upės, tai yra, ant Korėjos — Mandžūrijos sienos. Tai tik vienas mažas žingsnis iki bazių bombardavimo Mandžūrijoje, dėl kurių tebevysta ginčas JAV senate.

Sako, kad kinai jaučiasi gerokai apsvylę Maskvos pažadais. Buvę žadėta bent 3,000 lėktuvų parenti puolimui, kuris turėjęs prasidėti daug anksčiau, bet tų lėktuvų nėra. Kinai vistiek pradėjo puolimą, bet įsitikino, kad be aviacijos nieko negali padaryti. Todėl dabar traukiasi, nes toli nuėję jie nebegali sutvarkyti savo jėgų: be pasipriešinimo jų tiekimo kelius daužanti aviacija praktiškai beveik atkerta toliau pažengusias armijas.

Iš Berlyno praneša, kad ten pakeliui sustojęs Kinijos ambasadorius Maskvai, prasitaręs, esą, jo vyriausybė netrukus pasiūlysianti taikytis šiomis sąlygomis:

1. Visos svetimos kariuomenės pasitraukia iš Korėjos.
2. Komisija iš Kinijos (komunistinės vyriausybės, žinoma) Anglijos ir Jungt. Valst. atstovų (bet be Jungt. Tautų Org. atstovų!) gali pasilikti Korėjoje neribotą laiką.
3. Bendromis šiauriečių ir pietiečių pastangomis sudaroma vieninga Korėjos vyriausybė.

Patys rusų politikai Berlyne pareiškė, jog jie netikį, kad toks kinų taikos pasiūlymas galėtų turėti pasisekimo.

* *

Dar vienas neva karas kilo kitose pasaulio vietose — susikirtė žydai su arabais ties Galilėjos ežeru. Po pirmo susikirtimo, praėjus kelioms valandoms, abi pusės paklausė JTO paraginimo sustoti, bet tos paliaubos greit nutrūko ir vėl prasidėjo kautynės. Abi pusės kaltina vieną kitą dėl paliaubų sulaužymo, ir dabar Izraelio vyriausybė jau aiškiai atmetė JTO paliaubų projektą, reikalaujama išvalyti pirmą tam tikrą neutralią zoną. Tuoj tarpu Izraelio ministeris

pirmininkas Ben Gurion lankosi Amerikoje. New Yorko burmistras gegužės 9 d., surengė jam pagerbti pietus, į kuriuos garbės svečių pakviestas ir Lietuvos Gen. Konsulas J. Budrys.

* *

JAV vyriausybė pareikalavo, kad Jungt. Tautų Organizacija priimtų nutarimą paskelbti visuotinį uždraudimą parduoti kinams ginklus ir kitokią karinę reikšmės medžiagą. Tas reikalavimas daugelio delegacijų, ypač anglų buvo sutiktas šaltai. Tačiau paskutiniu metu, atrodo, anglų pasipriešinimas tokiai rezoliucijai silpnėja ir jie linksta sutikti su ja ar bent jai nesipriešinti. Ta proga įtikinėja, kad jie ir dabar nieko panašaus kinams neparduoda.

* *

Naujasis Anglijos užsienų reikalų ministeris Morrisonas, kuris pradžioje lyg ir norėjo pasirodyti kiek sukalbamesnis su rusais, negu buvo Bevinas, jau nebeteko kantrybės. Jis pareiškė, kad Paryžius derybose (kurios jau žengia į dešimtą savaitę), vakariečiai nuėjo iki paskutinių protingumo ribų ir toliau jau jokių nuolaidų nebegalima siūlyti. Esą, jau atėjo laikas aiškiai rusus paklausti, ar jie nori keturių ministrų konferencijos, ar nenori. Esą, Gromyko tik nuryja jam duotas nuolaidas ir tuojau reikalauja naujų. Rusų politiką apibūdinamas, Morrisonas pareiškė: "Gromyko negina sustabdyti visas vakariečių gynybos priemones ir įamžinti sovietų bei satelitų kariuomenių viešpatavimą Europoje. To mes negalime priimti."

* *

Austrijoje pereitą sekmadienį įvyko prezidento rinkimai. Prezidento pareigos, pagal konstituciją, labai garbingos, bet politinės galios jis nedaug turi. Visdėto rinkimai rodo, kokie vėjai pučia piliečių nusistatymuose. Buvo keturi kandidatai ir nei vienas negavo absoliutinės daugumos. Todėl 35 dienų laikotarpyje turės būti antras balsavimas, kur rinkikai turės pasirinkti vieną iš dviejų, daugiausiai balsų gavusių.

Konservatyvios Liaudies Partijos kandidatas Gleissner surinko 40% balsų, socialistų kandidatas Koerner — 39%. Šie du turės "persirungti".

15% surinko Nepriklausomos Lygos kandidatas. Ši grupė esanti palaikoma buvusių nacių. Jos gautų balsų skaičius rodo šios grupės sustiprėjimą. Daugiausiai dėl to nei vienas iš pirmą nurodytų kandidatų ir nesurinko daugumos.

Komunistų kandidatas surinko mažiau kaip 5%, truputį mažiau kaip ankstyvesniuose rinkimuose. Balsavimas vyko taip pat ir rusų zonoje.

Dail. P. Puzinas televizijoje

Dail. P. Puzinas, jau anksčiau kviestas į dailininkų bei žymius visuomeninius klubus parodyti savo tapybos techniką (nupiešti paveikslą susirinkusių akivaizdoje, balandžio 25 d. buvo pakviestas parodyti tai per Hollywoodo televizijos stotį.

Programos pradžioje dail. P. Puzinas programos vedėjos buvo paklaustas, iš kokio krašto jis atvykęs, kur studijavęs, ką dabar dirbęs. Dail. P. Puzinas atsakė, kad jis yra tremtinis iš Lietuvos. Klausiamas kodėl jo paveiksluose vyrauja tremtinės moters motyvas, jis atsakė — kadangi kraštuose už geležinės uždangos moteris — motina dabar daugiausia kenčianti.

Po pasikalbėjimo dailininkas, pozuojant pačiai programos vedėjai J. Gray, per kokias 10 minučių aliejiniais dažais nutapė paveikslą. Po to buvo parodyta keletas jo tapytų portretų, ir jis davė paaiškinimų apie tuos portretus. Dar buvo parodyti ir du paveikslai — "Tremtinė" ir "Gėlės" — už kuriuos dailininkas yra gavęs premijas parodose.

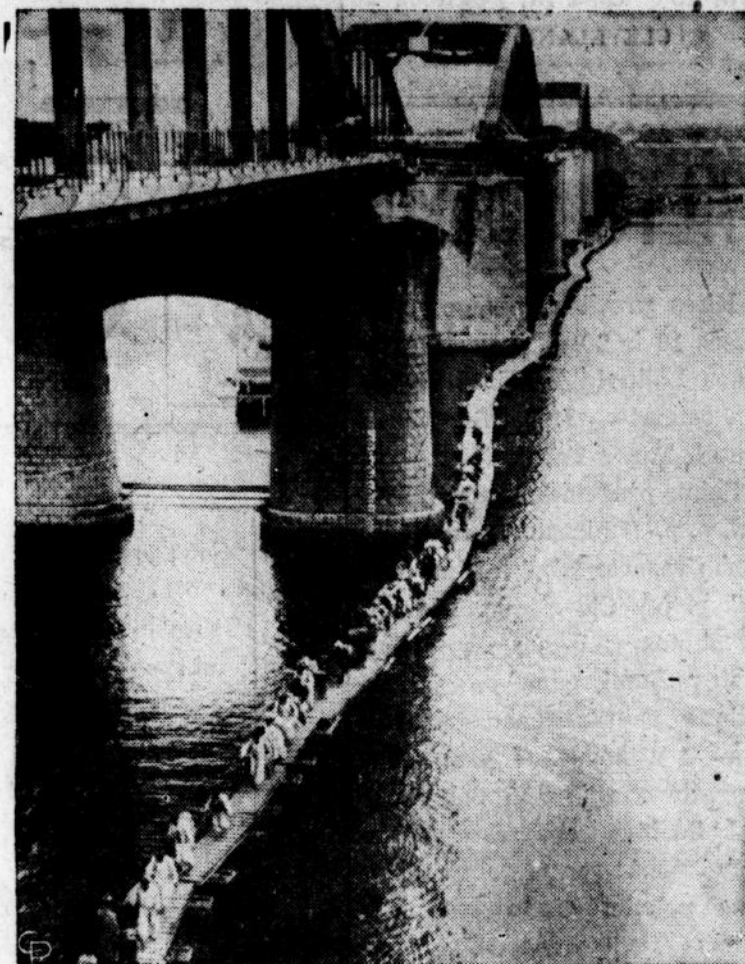
Tai, berods, yra pirmas atsitikimas Kalifornijoje, kad dailininkas per televiziją demonstruoja tapybos darbą. Mums tai juo labiau reikšminga, kad tai atlikti buvo pakviestas dailininkas lietuvis.

Dail. Puzinas šiuo metu rengiasi naujoms parodoms Viena iš jų įvyksta šią savaitę — Madonna Festivali Wiltshire Methodist Church. Šioje parodoje dail. Puzinas išstato "XX amžiaus madoną", kur, anot dailininko, vaizduojama lietuvių motina su kūdikiu ant rankų. Šioje parodoje išstatomos tik madonos.

Nuo birželio 22 iki liepos 22 dail. Puzinas numato dalyvauti Los Angeles County Museum rengiamoje 1951 metų dabartinės Jung. Valst. tapybos parodoje. Čia būsiąs išstatytas Puzino paveikslas "Žvejys skerdiakas".

DĖL SUKILIMU PRIEŠ SOVIETUS

Geg. 7 d. New York Times, 11-me pusl., įdėjo Drew Middletono straipsnį, kuriame autorius nurodo, kad kartais pasirodančios žinios apie sukilimus sovietuose ir beveik ištisas pagrindinės sukilėlių armijos, greičiausiai esančios perdedamos. Sako, žinant sovietinę sistemą ir turint galvoje apie 20 divizijų vien MVD (buv. NKVD) armiją, sunku patikėti, kad galėtų vykti atviros ginkluotos partizanų kovos su ta armija. Esą, tikras dalykas, kad ten yra daug potencialių sukilėlių, ypač iš suaugusiųjų tarpo, bet jie aktyviai galėtų pasireikšti, tik turėdami stipresnę pagalbą iš Vakarų ir aiškią viltį, kad vakariečių armijos neilgai trukusios ateis sustvirtinti pergalės. Autorius pabrėžia, kad žymiausi pasyvaus pasipriešinimo ir potencialių sukilėlių židiniai yra Ukraina ir Pabaltijai.

— Kaip aš myliu tave, kaip auga mano meilė tau, kaip ji auga.

— Praeis, — sako ji juokdamosi tai, ką kitą kartą, pradžioje, sakė jam

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštis

30LSEVIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

(Tęsinys)

40)

Vytauto Didžiojo Karo Muziejus
rusų ir vokiečių okupacijų metaisGEN. STASYS RAŠTIKIS,
buv. Lietuvos Kariuomenės Vadas

I. ĮVADAS.

1951 metų sausio 22 d. sukako lygiai 30 metų kaip laikinojoje Lietuvos sostinėje — Kaune įkurtas Karo Muziejus. Vėliau pavadintas Vytauto Didžiojo Karo Muziejus vardu.

Čia nerašoma Karo Muziejaus istorija, bet smulkiau pažymėti tik faktai, susiję su jo likimu pirmosios rusų okupacijos ir po jos sekusios vokiečių okupacijos metais, t. y., faktai, įvykę nuo 1940 iki 1944 metų.

Pirmajai rusų okupacijai pavaizduoti naudotasi archyvuose pasilikusiais dokumentais. Vokiečių okupacijos metų įvykiai aprašyti, remiantis atsiminimais ir kai kuriais seniau padarytais užrašais.

Antroji rusų okupacija, prasidėjusi 1944 metais, čia visai neliečiama.

II. KARO MUZIEJUS LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS METAIS

Iš seno medinio rusų barako (jojyklos), kurią savotiškai puošė ar nepuošė mūrinis bokštas su dideliu laikrodžiu, tuometinio Lietuvos kariuomenės karo sanitarijos valdybos viršininko pulkininko gydytojo Vlado Nagiaus triušo ir rūpėsčiais, Kaune, Donelaičio gatvėje, išaugo naujosios, nepriklausomos Lietuvos senųjų relikvijų saugotojas ir naujoji mūsų tautinė šventovė — Lietuvos Karo Muziejus.

Oficialiai jis buvo įsteigtas 1921 m. sausio 22 d., o iškilmingai pašventintas ir atidarytas tą pačią metų vasario 16 dieną. 1930 Vytauto Didžiojo jubiliejiniais metais paminėti Karo Muziejui buvo pastatyti dideli ir gražūs rūmai, o šio didžiojo Lietuvos kunigaikščio garbei pats muziejus pavadintas Vytauto Didžiojo vardu.

Karo Muziejaus reikšmė lietuviams ypatingai padidėjo jo sodelyje pastatius labai kuklų, tačiau kartu ir itin originalų paminklą žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Paminklas pastatytas iš paprastų Lietuvos akmenų, surinktų laukuose ir vietose, kurios buvo apšlakstytos lietuvių karių krauju kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės. Šis paminklas pasidarė dar brangesnis visai lietuvių tautai 1934 m. lapkričio 23 dieną, kada Lietuvos Kariuomenės šventėje jo papėdėje buvo palaidoti Lietuvos Nežinomojo Kareivio palaikai. Laidojimo apeigas atliko arkivyskupas Pr. Karevičius. Iškilnėse dalyvavo Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, Juozo Tūbelio vadovaujamoji vyriausybė, kariuomenė, Vytauto Didžiojo universiteto ir kitų mokyklų profesoriai ir jaunimas, įvairios organizacijos ir tūkstančiai tautiečių. Dalyvaudami iškilmes pagerbė ir kitų valstybių diplomatai bei kariniai atstovai.

Nuo to laiko Vytauto Didžiojo Karo Muziejus dar labiau, negu iki tol, pasidarė centre visos Lietuvos tautinė šventovė, kur per tautines bei bažnytines šventes ir kitomis progomis susirinkdavo tūkstančiai lietuvių pareikšti savo džiaugsmą ar liūdęsi, pasiguosti ir pasisemti naujų dvasinių jėgų gyvenimui, kovai ir kūrybai.

Kas Lietuvoje nežinojo šio tautinių jėgų šaltinio? Kas su ekskursijomis ar be jų nesilankė šiame gražiausiame Lietuvos sodelyje, kur plevėsavo tautinė, valstybinė ir Vyčio Kryžiaus vėliavos, kur Nežinomojo Kareivio kapą ir paminklą žuvusiems dėl Lietuvos laisvės supo ir saugojo lietuviški kryžiai; kur Laisvės paminkle Laisvės Angelas, nutraukęs vergijos pančius, kėlė augstyn Laisvės Vėliavą; kur didžiųjų Lietuvos vyrų — Maironio, Basanavičiaus, Kudirkos, Daukanto, Jankaus, Putvinskio, Žukausko ir kitų biustai; kur aukso raidėmis buvo iškalto garsiųjų knygnešių pavardės; kur vienas prieš antrą stovėjo du mūsų tautiniai galiūnai — Knygnešys ir Sėjėjas; kur reprezentavosi Lietuvos kariuomenės pergalių trofėjai — iš priešų atimti artilerijos pabūklai; kur žydėjo tūkstančiai įvairiaspalvių kvapnių rožių, liepų ir beržų kaimynystėje, kur kiekviena tautiniais drabužiais papuošusi lietuvaitė būdavo apdovanojama tradicine rože; kur... ak, kaip čia viską ir išpasakosi...

O ko nejudino kuklios, bet be galo gražios, gilios ir jausmingos apeigos prie Nežinomojo Kareivio kapo, kada, besileidžiančios saulės paskutiniųjų spindulių šviesoje ir gražaus vakarinio dangaus didingume, paskirtą valandą augstame Karo Muziejaus bokšte pasirodavo Lietuvos kario siluetai ir iš ten pasigirdavo pažįstmi karinio trimto garsai.

Jiems atsakydavo kitas trimtas iš aptvertos aikštelės prie Nežinomojo Kareivio kapo. Jie primindavo žuvusių dėl Lietuvos laisvės karių dvasių pasikalbėjimą tarp bokšto viršūnės ir paminklo papėdės, tarp padangių ir Nežinomojo Kareivio poilsio vietos, tarp Dangaus ir žemės.

Nutildavo vėjas, sustodavo plevėsavusios garbingos vėliavos, nurimdavo platūs kaštanų lapai, nutildavo paukščiai giesmininkai, sustodavo žmonės, nutraukę savo kalbas, nukreipdami žvilgsnį į augštai iškilusį akmeninį kelią.

Rimties ir laukimo minutėje pažkur giliau, tartum išdidžių Karo Muziejaus rūmų požemiuose, ten, kur yra rami žuvusių karių kriptą, kur viešpatuoja nuolatinė tyla, kur melsvų žiburėlių šviesoje auksu spindi tūkstančiai garbingai žuvusių didvyrių vardų, ir kur to žėrinčio aukso blizgėjime formuojasi didžiausio pašventimo ir meilės žodžiai:

NUOMONĖS

Ką reiškia MIG.

Dirvos 18 nr., 1 pusl., straipsnyje "Ar karas ilgai vyks tik Korėjoje?" radau parašyta:

"...buvo pašauta keliolika rusiškų sprausminių lėktuvų — MIG (akimirka)..."

Dabartiniai SSSR kariniai lėktuvai yra atskiriami pagal jų konstruktorių pavardžių pirmąsias raides, pvz.:

IL — Sergej Iljušin,
LA — Semion Lavočkin,
JAK — Aleksander Jakovlev,
MIG — Artem Mikojan ir Michail Gurevič (i tarp M ir G mažoji, iš žodelio "ir", kuris rusiškai iš vienos i raidės ir tesideda).

Taigi, grynai rusiškas žodis "Mig" (kuris lietuviškai tikrai reiškia akimirka) neturi nieko bendra su lėktuvo tipo pavadinimu.

Tikiu, kad straipsnio autorius neįsivėžė iš šios informacijos ir priims ją dėmesingai.

Eduardas P. Krištaponis,
Cleveland, Ohio.

• Autoriaus ir skaitytojų vardu — ačiū! RED.

Parodykit tą dramblių!

Neseniai skaičiau Drauge, kad daugelis dramblio tai taip ir nepastebėję: sako, tokios ir tokios katalikiškos draugijos surinko tiek ir tiek pinigų tokioms ir tokioms labdarinėms įstaigoms, iš kurių teksią ir tenką ne vienam ir lietuviui pasinaudoti, bet, sako, tas ir tas vistiek to nepastebės.

"Žuvome, kad jūs gyventumėt",

pasigirsta iš pradžių labai duslūs, o vėliau vis garsesni ir aiškesni karinio, nors ir liūdnio maršo garsai.

Iškilusiam akmeniniame kelyje pasirodo juodieji karžygiai. Žengia okestras; jį seka negausios karių gretos.

Drabužiai juodi, papuošalai raudoni, ženklai blizga auksu. Tai žemė, kraujas ir garbė.

Ginkluoti ilgomis jietimis. Ginklai papuošti Vyčio Kryžiaus vėliavėlėmis — pergalės ženklais. Dideli auksiniai Vyčio Kryžiai spindi šalmuose. Kuklūs sidabriniai Vyčio Kryžiaus ordinau puošia krūtines.

Zygiuoja iškilmingai, lėtai ir sunkiai, šlubuodami ir pasiramsėdami lazdais, vieni berankiai, kiti bekojai.

Šiuos atsidaro šie simboliški kariai? Kas jie?

Tai tie patys, kurie buvo kartu, viename būryje su anais, kurių vardai auksu išrašyti žuvusiųjų karių kriptoje. Tai tie, kurie kartu su Nežinomuju Lietuvos Kareiviu gynė Lietuvos laisvę, tai sužaloti, tačiau likę gyvi Lietuvos laisvės kovų kariai. Tai Lietuvos Laisvės Karo invalidai.

Kur jie dabar žygiuoja? Aplankę žuvusiųjų karių kriptą, eina aplankyti Nežinomojo Kareivio kapo ir prie paminklo žuvusiems kariams pagerbti visus, kurie yra žuvę dėl Lietuvos laisvės. Susikaupusi minia stebi Lietuvos karžygius. Vyrai nusiima kepurės.

Komanda:

"Žuvusius už Lietuvos laisvę ginklu gerbk!"

Liūdni laidotuvių maršo garsai. Nusvyra vėliavos. Dedami vainikai. Aukuro dūmai kartu su tautiečių mintimis kyla į ten, į Anapus, į Dangų... O čia pagarba ir rožių kvapas.

Bet štai, nuotauka keičiasi. Gerbiama Lietuva. Vėliavos pakyla. Orkestras energingai griežia Tautos Himną:

"Lietuva, Tėvynė mūsų. Tu didvyrių žemė, iš praeties Tavo sūnūs te stiprybę semia.

.....

Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse, Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!"

Su asaromis akyse gieda visi: seni ir jauni; moterys ir vyrai; darbininkas, ūkininkas ir valdininkas; jaunutis mokinys ir senas profesorius; eilinis kariavėlis ir kariuomenės vadas; praečiokėlis ir Respublikos Prezidentas.

Iš Karo Muziejaus bokšto pasigirsta Amerikos lietuvių Lietuvai padovanotojo Laisvės Varpo dūžiai, dar prasmingai papildydami Lietuvos Himno žodžius:

"Tas Laisvės nevertas, kas negina Jos!"

Mielas tautietai, ar tu galėsi kada nors užmiršti visa, ką esi ten matęs ir išgyvenęs. Ne, broli, tu niekada negalėsi.

Visi be išimties, kitataučiai ir užsieniečiai taip pat jaudindavosi, matydami mūsų iškilmes ir dalyvaudami jose. Visi jie nuolat nuosirdžiai tvirtindavo, kad tokių gilių ir įspūdingų ceremonijų niekur kitur nebuvo matę, o kaikurie ne atvirai jų mums padėdavo. Ir tai yra tiesa.

(Bus daugiau)

tūkstančių dolerių surinkęs. Reikia mums patiems sukurti "dramblį", kuris pasirūpintų nusipelnusiais mūsų kultūriniais. Kažkas dar tikisi, kad Amerikos Lietuvių Taryba tuo pasirūpinsianti, bet... gal ir ne. Mat ji... tik "politika" rūpinasi! Greičiausiai reiks ir čia privačios iniciatyvos.

K. M., Chicago, Ill.

Laiškas iš Kalvarijos

V. Skinka neseniai rašė Dirvoje, kad laiško rašėjas amerikietis prašęs jį nueiti į Kalvariją ir pažūrėti, kas ten darosi. Aš neseniai gavau laišką iš Kalvarijos. Jeigu laiško rašėjas norėtų, jam galėčiau tą laišką nusiųsti, tegul tik atsiliepa, gerusia per Dirvą.

Dirvos skaitytojas
Cleveland

• Mes jau esame minėję, kad senosios kartos skaitytojai, palyginti, dažniau atsiliepa į laikraštį skaitytus dalykus, negu naujieji, bet turi prastą madą (ypač clevelandiškia), kad rašo pasislėpę, lyg ką bloga darydami ar bent manydami... Ir šis skaitytojas kviečia V. Skinką paminėtą amerikietį atsiliepti per Dirvą, bet pats nepasakos, kas ir kur jis yra.

Todėl ir prašom per Dirvą, — atneškite tą laišką, parodykite, nes iš Kalvarijos, ir iš viso iš Lietuvos, laiškas dabar yra toks retas dalykas, kad visiems labai įdomu nuors pavartyti... Galėsime ir V. Skinkai nusiųsti, kad parodytų savo sponseriui...

Žinoma, iš Lietuvos ne tas vienas laiškas yra atėjęs, ir mes čia jau esam jų matę keletą — kai kas atneša, prašydami paskaityti. Bet ligi šiol vis baisiai maža ką tegalima iš jų laiškų sužinoti. Gal šitas daugiau ką parašė?

RED.

NEWARKO ALTS SK
SUSIRINKIMAS

Gegužės 6 d. šv. Jurgio sa lėje įvyko Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos skyriaus metinis susirinkimas.

Susirinkimą atidarė skyriaus pirmininkas V. Dilis, susirinkimą vedė Stasys Jakštas. A. Trečiokas susirinkusiems pranešė apie finansinę skyriaus padėtį pradedant nuo 1949 metų.

Susirinkime nutarta: 1) siųsti 3 narius į antrąjį metinį seimą, kuris įvyks gegužės 19-20 d. J. Bačiūno vasarvietėje; 2) nustatytas artimiausios veiklos planas; 3) gegužės 27 d. gegužinei rengti išrinkta speciali komisija.

Dalyvis

NAUJIENA

JUOZAS KRUMINAS
NAKTIS VIRŠUM
ŠIRDIES

Apysaka, vaizduojanti dviejų žmonių, vyro ir moters, jausmų konfliktų niuansus, dvasinių apsisprendimų ir tragiškų įvykių pasekmes. 141 psl., kaina \$1.50. Knygos Bičiulių Klubo nariai, įmokėję \$5.00 metinį mokestį, šią knygą gauna už \$1.00, taip pat gauna naujausias Jurgio Savickio, Nėdės Mazalaitės, Jurgio Jankaus, Liudo Dovydeno ir kitų žymiųjų autorių grožinės literatūros knygas. Rašykite į Knygos Bičiulių Klubą narius ir metinį \$5.00 mokestį siųskite šiuo adresu:

GABIJA
Brooklyn 11, N. Y.
340 Union Avenue,

3 Spring Items

FOR
YOUR
HOMENew
PAINT

For Outside

FAMOUS

Dutch Boy

For Inside

Dutch Boy

The best

always

costs less!

New
Wallpaper

Deep tones - com-

panion designs —

"combed plywood"

in 22 different

tints — Everything

your home asks

for! Call for our

new sample books.

... and see our

Bargain

Basement!

New
Linoleum

All famous makes:
Armstrong, Nairn,
Sloan, Banny Maid,
Biro... and the
new Plastic San-
dran

Specials:

RUGS, 4.95

9x12

CONGOWAL

42c

Linal

Foot

ASPHALT TILES

9x9"

9c

As low as...

The U.S. Wallpaper & Paint Co

6001 EUCLID AVE.

HE 1-6944

WE DELIVER — FREE PARKING

ANTANO MILIAUSKO
PALIKIMAS

1951 m. sausio 15 d. Philadelphiaje mirė Antanas Miliauskas, iš Gobėnų km., Leipalingio vl., Seinų ap. Savo testamentu dėl turto nepaliko. Jo seserys Antanina Balts ir Albina Lesus mirė anksčiau, bet liko jų vaikais. Mūsų žiniomis mirusiojo Antano brolis Jonas dar 1950 m. lapkričio mėn. buvo gyvas Lietuvoje. Tremtyje, rodos, Kanaadoje, turėtų būti sesers Antaninos sūnus Petras Baltz (? ar pan.), o gal yra ir kitokių giminių. Giminės arba žinantieji apie tokius prašomi atsiliepti į: Consulate General of Lithuania 41 West 82nd Street New York 24, N. Y.

* *
Prie tos progos Generalinis

Konsulatas skaito reikalingu pranešti sekanti:

Kasdieną susiduriame su pajieškiojais tikrų brolių ir net tėvų, per paskutinius 3 metus atvykusių į JAV iš tremties, bet daugumas jų neatsižvelgia į mūsų prašymus užsiregistruoti mūsų Centrinėje Kartotekoje prie Gen. Konsulato. Perspėjame, kad skelbiame pajieškiojimus per spaudą tik seniai čia gyvenančių, o naujai čia atvykusius ir neįsipildžiusius savo pilietinės pareigos užsiregistruoti ir pranešti naują adresą, pakeitusi gyv. vietą — neįieškojame.

Užsiregistruojantiems (apie 10,000) tariame ačiū ir mieliai teikiame adresus. Atsakymams pridėkite pašto ženklą arba atviruką.

Lietuvos General. Konsulatas
New Yorke

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Bačiulis A., 81 Sawtel Ave.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4416 So. Hermitage Ave. YA 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Nafy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyne

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoje

J. Mašanauskas, 58 Neufield Rd., Coventry, Warwick's

Australijoje

Povilas Lukošius, Box 1665 M, G.P.O., Adelaide, S. A.

Venecueloje

Antanas Diržys, c/o Crisalerias Nacionales, S. A. Apartado 4532, Maracay.

KAIP LIETUVIAI UŽPILDO DIDŽIAUSIAS SALES

Tokiame krašte, kur laikas ir kiekvienas pajudėjimas matuojamas doleriu, tenka su nuostaba ir pasigėrėjimu kalbėti apie idėjinį darbą, kuriuo pasižymi lietuvių kultūros puoselėtojai, pirmoj eilėj chorai.

Čiurlionio ansamblis yra vienas iš tokių pasižymėjusių, kurio nariai neklausia, kiek jiems bus užmokėta už sugaištą laiką repeticiuose ir koncertuose.

Ligšioliniai Čiurlioniečių koncertai Amerikos didmiesčiuose parodė, kad lietuviai patys vieni užpildo geriausias ir didžiausias sales. Norėjęs tikėti, kad tai nėra laikinis reiškinys, kad taip bus ir ateityje.

Kai Draugo dienraščio atstovas dr. Juška kreipėsi į Chicago Operos rūmų administratorių dėl salės Čiurlionio ansamblio koncertui, šis bandė jį atkalbėti nuo tokios didelės salės užėmimo. Esą, tokia salė labai retai kada būna pilna žmonių. Tik priminus, kad koncertuos pernai čia pat koncertavęs Čiurlionio ansamblis, administratorius su pasitenkinimu priėmė užsakymą, sakdamas, jog lietuviai esą antrieji... žydai.

Antrasis Čiurlioniečių pasirodymas Chicagoje yra tuo nepaprastas, kad iš šio koncerto honoraro ansamblis paskyrė 1,000 dolerių premiją lietuvių literatūrai. Gražus ir pavyzdingas bendradarbiavimas tarp rengėjų, scenos dalyvių ir publikos.

Čiurlionio ansamblis šiam koncertui buvo ypač gerai pasiruošęs ir Civic Operos scenoje pasirodė visa savo jėga, kaip dalyvių skaičiumi, balsine medžiaga, taip ir programos atlikimo tikslumu. Kad ne kiekvienas atliekamas dalykas reikėjo kartoti, kad didžulės salės gale sėdėję klausytojai "negalėjo gerai girdėti" subtilių dainų pianissimo — tai jau ne dainininkų kaltė. Įvairaus mentaliteto publikai sunku pilnai įtikti. Daug kas nori tik trankių dainų, kurios salės sienas drebintų, lubas kilnotų, kitas nori širdį kutenančių romanų... Bet juk ne tame yra muzikos dvasia. A. Mikulskis yra iš tų muzikų, kurie Mūzos vėliavą neša augščiau...

Programoje buvo 23 dalykai. Atliko mišrus choras, moterų choras su kanklėmis, vyrų choras, mišrus choras su tautinių instrumentų orkestru (kanklėmis, rageliais, lumzdeliais, skudučiais), tautinių šokių poros. Solistai: Natalija Aukštuolienė, Regina Malcaneitė, Valerija Voleišaitė, Aldona Varekojienė, Petras Maželis, Antanas Kavaliūnas, Aleksandras Liutkus, Pranas Petrakis (sekminių ra-

Iš Čiurlionio Ansamblio antrosios viešnagės Chicagoje

(gelis) ir koncerto favoritai: Benediktas Butkus ir Vytautas Malcaneas — du berniukai, sužavėję publiką Piemenėlių dainoje. Pranešėja Pranė Ambrozevičiūtė, tautinių šokių vadovas Vytautas Aukštuolis, kanklių orkestro vadovė Ona Mikulskienė. Ansamblio pirminkas Juozas Stempuzis.

Koncertas baigėsi karštais padėkos ir sveikinimo žodžiais bei premijos čekio perdavimu. Ansamblį sveikino rengėjai, Dailnavos ansamblis, Lietuvių Rašytojų Draugija ir Vilniečių Sąjunga. Ansamblis gavo gėlių. Sveikinimus atsakė ansamblio vadovas A. Mikulskis.

Prieš koncertą Mailand viešbutyje įvykiuose pietuose kalbėjo Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas Babrauskas, Lietuvių Dailininkų Draugijos vadovu Adomas Varnas, tautosakos rinkėjas J. Būga, Draugo ir ALT vardu Leonardas Šimutis, Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, Draugo leidėjų vienuolių Marijonų vardu tėvas Micūnas ir ansamblio globėja tremtyje ponė Daužvardienė.

Rašytojas Babrauskas, paminėjęs lietuvių literatūrai varginę 1950 metus, pasidžiaugė gražia pradžia ateinančiam pusmečiui.

— Plikas nuogam paduoda ranką, — kalbėjo Babrauskas. — Nuširdi padėka ne kam kitam, kaip tik Čiurlionio ansambliui.

Dailininkų veteranas Ad. Varnas pareiškė didelį džiaugsmą, pažymėdamas, kad jau iki 10 rašytojų pradėjo darbą kūryboje, paskatinti šios premijos, ir palinkėjo ansambliui ilgiausių metų ir ištvermės.

— Aš sveikinu Čiurlionio ansamblį, — kalbėjo J. Būga, — kaip lietuvių liaudies dainų populiarintoją. — Jis prizadėjo duoti iš savo surinkto lobyno tinkamų melodijų.

— Aš dėkoju už padarytą didelę malonę Draugui ir Rašytojų Draugijai, tarė L. Šimutis. — Aš norėčiau, kad jūsų atsilankymas virstų tradicija. Kaip ALT pirmininkas, noriu padėkoti už tą didelę pagalbą kovoje dėl Lietuvos laisvės. Mums reikia pagalbos visose srityse.

— Jūs taip, kaip geriausi muzikos artistai, — prabilo konsulas Daužvardis, — pasirodote, sužavėte... Jūsų dainos sužavė kiekvieną. Jūs kaip mistika, kuri skelbia Konstantinas Čiurlionis. Į jus lietuviai žiūri, kaip į

specifinę sąvoką. Jūs turite nepaprastą reikšmę tautai. Skelbkite tą Evangeliją... Jūs nesustokite prie lietuvių auditorijos, bet užkariaukite Amerikos visuomenę...

— Gaila, kad jūs, kaip žaibas: pasirodote ir dingstate, — sakė ponė Daužvardienė. — Ne turime progos parodyti jums didelį lietuvių vaišingumą, pasižiūrėti jums ilgiau... Jūs esate lietuvių tautos istorijos pavyzdys.

Panašūs koncertai yra lietuvių vieningumo rodikliai. Čiurlionio ansamblio yra apolitinis kultūros veiksnys. Jis dainuoja ir gieda. Jis priima kiekvienos lietuviškos organizacijos kvietimą, išskyrus maskoliams parsidavusių raudonųjų. Rašytojų draugija, kuriai Čiurlionis padovanojo didelę premiją, irgi yra apolitinė organizacija. Tačiau įdomu, kas "neleido" ALT dailininkams socialdemokratų srovės dienraščiu — Naujienoms nors trumpai parašyti apie įvyksiantį Čiurlionio ansamblio koncertą Chicago Operos rūmuose? Tiesa, koncerto rengėjas buvo Naujųjų ideologinis priešininkas Draugas. Bet argi mūsų socialdemokratai niekada neišskyla iš partinio kiaučio? Argi jiems nedžiugu, kai lietuviai perpildė didžiausias Amerikos didmiesčių sales? Argi jiems nerūpi lietuvių vieningumas kovoje dėl Lietuvos laisvės?

Koncerto metu Naujienos buvo susaunkiusios Lietuvių auditorijai Darbininkų šventės (gegužės pirmosios) minėjimą su dr. P. Grigaičio prakalba. Svarbi yra ir tokia šventė, bet ar ne daugiau garbės būtų buvę Naujienoms, jei tą šventę būtų šventę kitu laiku?...

Ed. Karnėnas

• Komplimentų ir sentimentų išsiliejimo metu, atrodo, autoriumi, ir, kiek tenka pastebėti, daug kam susipainiojo, kaip yra su ta Čiurlionio ansamblio literatūrine premija. Daugeliui susidarė įspūdis, kad štai šio koncerto dėka 1952 metų Lietuvių Rašytojų Draugijos literatūros premija bus jau nebe 500, o visas 1,000 dolerių, ir kad Lietuvių Rašytojų Draugija tą sumą dabar jau turi. Tačiau tai visai klaidingas įspūdis: premijai numatytoji suma — \$1,000 vertės čekis, — įteiktas ne Lietuvių Rašytojų Draugijai ir ne metinei literatūros premijai išmokėti, bet Draugo leidėjams, kalbamojo koncerto rengėjams, kurie šią sumą yra numatę panaudoti šiais metais parašytinam lietuviškam romanui premijuoti.

Kiek girdėti, konkurso sąlygose esą numatyta taip premijuotąjį romaną tuo pačiu faktu perimti Draugo leidyklos nuosavybėn, jį išleisti ir, berods (?) iš pajamų sudaryti naują premiją kitais metais. (Nors yra tvirtinimų, kad kitais metais norima vėl rengti panašų koncertą tokiais premijai sudaryti). Jei premijos sąlygos iš tikro tokios, tai galima būtų abejoti, ar

tai yra premija įprastine to žodio prasme: tai būtų greičiau pirkymas varžytynių būdu — kas už tam tikrą sumą pasiūlys geriausią prekę. Ir mokamoji suma tokiomis sąlygomis geriau būtų vadinti ne premija, o honoraru autoriui už perleidimą spausdinimo bei pardavinėjimo teisių.

Pavadinus dalykus jiems priderančiais vardais, kiek kitokioje šviesoje atsideria ir Naujienų laikysena šio koncerto atžvilgiu, dėl kurios autorius (ir daugelis — dėl to ir ši pastaba dedama) daro priekaištą: buvęs pamato į šį koncertą žiūrėti, kaip į vienos leidyklos komercinį parengimą. Žinoma, Čiurlionio ansamblio koncertas, vis tiek, kokio pobūdžio bebūtų jo komercinė pusė, visada yra žymus kultūrinis įvykis, ir todėl atkreipti į jį skaitytojų dėmesį pritaria kiekvienam lietuviškam laikraščiui, net ir savo iniciatyva, be rengėjų ar pačių koncertuotojų prašymo ar priminimo. Bet pažymėtina taip pat, kad šiuo atveju tokių priminimų kitiems laikraščiams, berods, nei nebuvo: rengėjai pasitikėjo savomis garsinimo priemonėmis, ir, kaip matyti, neapsivylė.

Ta proga paliestant ir paties "premijos padovanojimo" klausimas, kadangi daugeliui išskyla neaiškumų, kaip čia yra: ansamblis ką tik pasiskundė, kad nesuveidė galų su galais, kad po eilės koncertų prisidarė net skolių, ir staiga pasidarė toks dosnus, kad davanoja Draugo leidyklai 1,000 dolerių! Ir todėl, būtent, Draugo?

Mums tas dalykas taip atrodo, pagal turimas informacijas: Draugo leidėjai pasiryžo suorganizuoti ansamblio koncertą ir tuo pačiu žygiu sudaryti pinigų, kiek galima geresniam naujam romanui įsigyti. Ligi šiol ansamblio koncertų rengėjai susitardavo su ansambliu, kad iš koncerto pajamų jam išmoka tiek ir tiek, o nuostolių riziką ar pelno viltį rengėjai pasiileka sau. Šiuo atveju pasiūlymas atvirkščias: rengėjai iš pajamų apmoka vietines išlaidas, gauna 1,000 dolerių romano reikalaus, o kas lieka — ansamblio: jis iš to apsimoka savo kelionės ir kitas su koncertu susijusias išlaidas, o jei dar lieka, tai jo pelnas. Jei jo vardas publikos nesutruktų — gal ir kelionei neužtektų. Kitaip sakant, — pelno nuostolių riziką čia teko ne rengėjams, o ansambliui. Rengėjai gerai pasidarbavo, ansamblis taip pat — publikos buvo pilna salė, koncertas buvo geras, išlaidos padengtos, romano reikalui tūkstantis susidarė, ansamblio kelionės išlaidoms užteko ir dar, girdėti, išbrisiąs. Prie to dar reikia pridėti visą tautiškai moralinę koncerto reikšmę. Visi patenkinti, numatyti užsimojimai įvykdyti, ko daugiau bereikia. Tai nuopelnas ansamblio, kad priėmė ir atliko koncertą, nuopelnas rengėjų, kad suorganizavo, nuopelnas ir Chicago lietuvių, kad gausiai susirinko. Visi gavo už tuos nuopelnus ir po šokių toki atpildą — gal ir ne visais atvejais atsveriantį žėtas pastangas.

Tas paaiškina, iš kur ansamb-

Didžiosios amerikiečių patrankos Korėjos fronte. Iš už 15 mylių per kalnus jos tiksliai pataiko.

Los Angeles „Amerikos Balso“ negirdi

Per didelį atstumą, kuris mus skiria nuo New Yorko (3,000 mylių su viršum), mes čia „Amerikos Balso“ negirdime ir tenka tik retkarčiais pamatyti mūsų spaudoje kas lietuvių kalba transliuojamoje programoje Lietuvai perduodama.

TREMTINIAI PERKASI NAMUS

Iš Los Angeles gyvenančiųjų tremtinių, jau 10 šeimų įsigijo namus. Vieni iš paskutiniųjų pirke namus yra Ažuolaitis ir Jasinevičius. Pastarasis įsigijo net dvejus namus.

MAŽAI MOKINIŲ LIETUVIŲ SEKMADIENIO MOKYKLOJ

Viename susirinkime, lietuvių sekmadienio mokyklos, kuri veikia prie parapijos bažnyčios, mokytojas V. Pažiūra atkreipė ypachiai tremtinių tėvų dėmesį, kad mokykla kartais lankoma labai mažo skaičiaus vaikų. Pasisaikio, kad teatyksta tik vienas kitas vaikas. Tokio neskaitingo lankymosi priežastis, greičiausiai, yra ta, kad Los Angeles mieste tremtiniai gyvena labai tolimose vietose nuo mokyklos ir šventadienį susisiekimo sunkumai trukdo vaikams lankyti mokyklą.

LIETUVIŲ ISVYKA Į "MEILĖS UOSTĄ"

Praėjusį sekmadienį, gegužės 6 d., daug Los Angeles lietuvių automobiliais buvo išvykę į "meilės uostą" — San Diego, aplankyti ten gyvenančius lietuvius, kurių ten tepriskaitoma vos kelios šeimos. San Diego

yra viena didžiausių Amerikos jūrų laivyno bazių ir ne be reikalo vadinama "meilės uostu", nes gi kur daug jūrininkų — ten daug ir meilės...

AUTOMOBILIŲ SUVAZINĖJO ... LOVOJE

Ankstų praėjusio sekmadienio rytą susidūrus dideliu greičiu važiuojantiems automobiliams, vienas iš jų smarkia jėga atsimušė į vienos lietuvių namą. Savininkė buvo išmesta iš lovos ir sunkiai sužeista. Automobilio smūgis buvo toks stiprus, kad namas sukrypo, lyg būtų buvęs pastatytas iš kortų. Iš važiuosiujių vienas užmuštas, du sunkiai sužeisti.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPE

Yra viena iš veikliausių Los Angeles lietuvių organizacijų. Bal.

14 dalyvavo Pasadenos Gėlių parodoje, bal. 22 atstovavo lietuviams Tarpt. Instituto festivalyje, geg. 6 — Liet. Dienų koncerte San Diego, o gegužės 26 dalyvaus irgi LD koncerte San Francisco. Grupę sudaro daugiausiai naujai atvykę lietuviai: Ina Bertulytė, L. Jociūtė, Dalia Karaliūtė, Ada Korsakaitė, J. Pamataitytė, E. Truskauskaitė, St. Makarevičius, L. Gruzdas, R. Dabšys ir J. Dranginis. Vadovauja Liucija Zaikienė.

Naujas žodynas

V. Pėteraičio

"Mažasis lietuviškai - angliskasis žodynas"

Gabija, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Kaina \$2.00.

TREMTIS IŠLEIDŽIA ŽINOMĄ PUTINO ROMANĄ

ALTORIŲ ŠEŠĖLY

visus tris tomus vienoje knygoje

Knygos išleidžiama ribotais kiekiais, užsisakykite iš anksto. Užsisakantieji iš anksto laikomi knygos garbės prenumeratoriais. Užsisakydami šią knygą remiate Tremties vienintelį lietuvišką laikraštį, leidžiamą Vokietijoje, ir prailginame jo išsilaikymą.

KNYGA JAU BAIGIAMA RINKTI IR BUS IŠSPAUDINTA DAR ŠIŲ METŲ GEGUŽĖS MĖNESIO GALE IR VISIEMS UŽSISAKIUSIEMS BUS TUOJ ISSIUNTIETA

KNYGOS KAINA — 4 DOLERIAI

Amerikoj knyga užsisakoma per TREMTIES atstovą:

STEPONAS NASVYTIS, 4579 W. 157 ST. CLEVELAND 11, OHIO

Užsisakant siunčiami ir pinigai — 4 doleriai

ANGLŲ KALBOS

neįmanoma išmokti be vadovėlių ir žodynų.

Didžiausias šios rūšies literatūros pasirinkimas yra Lietuvių Spaudos Centre "Gabijoje"

V. PETERAITIS, Mažasis lietuviškai angliskasis žodynas, su tarimi, 418 psl., daugiau kaip 12,000 žodžių. Kaina \$2.00
V. PETERAITIS, Didysis lietuviškai angliskasis žodynas, daugiau kaip 30,000 žodžių, 580 psl., didelio formato. Kaina \$5.00
A. HERLITAS, Angliškai lietuviškasis žodynas, 400 ps. Kaina \$3.00
A. LALIS, Lietuviškai angliskasis ir angliskai lietuviškasis žodynas, 2 tomai kartu Kaina \$14.00
J. KUKANAUZA, Anglų kalbos gramatika lietuviams, 192 psl., Kaina \$2.00
V. MINKUNAS, Anglų kalbos skaitmenai, 184 psl. Kaina \$1.20
Anglų kalbos mokytojas, 174 psl. Kaina \$2.00

Su užsakymu, pridant po 15 centų smulkiais pašto ženklais persiuntimui, siųsti kartu ir pinigus, čekius ar Money Order, adresuotus:

GABIJA

340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

TREMTIS

Vienintelis lietuviškas laikraštis Vokietijoje. Eina nuo 1950 metų liepos mėnesio pradžios, kas savaitę. Leidžia ir redaguoja žurnalistas SIMAS MIGLINAS. Prenumeratos kaina Amerikoje ir Kanadoje — 50 centų vienam mėnesiui —

TREMTIES atstovai:

Visai Amerikai, išskyrus Chicago miestą —
St. Nasvytis, 4579 W. 157 St., Cleveland 11, Ohio
Chicago miestui ir Kanadai —
W. Stuoigis, 1114 Florence Ave., Evanston, Ill.

REMDAMI TREMTI, REMIAME VOKIETIJOJE LIKUSIUS LIETUVIUS — BE UZJURIO LIETUVIŲ PARAMOS JIE LIKS BE LAIKRAŠČIO!

SLA PROBLEMOS

PROTĖVIŲ NUOPELNAI AR NAUJI METODAI?

Pereitę metų SLA seime, Baltimorėje, Philadelphia kuopos atstovas advokatas C. S. Cheledenas, pakviestas "tarti žodį", kaip žinomas senas SLA veikėjas, jei neklystu, SLA garbės ženkle nešiojantis, buvo bepradedęs kalbėti, kad susivienijimui reikia moderninti savo veikimo metodus ir visą organizacinę sistemą, nes, esą, jeigu susivienijimas to nedarys, tai nėra vilties pritraukti į jį didesni skaičių iš jaunesniosios lietuvių kartos, ir susivienijimas eis išmirimo linkme. Atrodė, kad adv. Cheledenas buvo užsimojęs išdėstyti ir sumanymą, kaip susivienijimas turėtų būti moderninamas, tačiau jis pirmininkaujančio buvo sustabdytas, nurodant, kad čia jis yra pakviestas tik šiaip "tarti žodį", bet ne apie reformas kalbėti: apie tai bus galima pakalbėti sumanymams skirtoje dienvakšės vietoje.

Deja, dienvakšė buvo tokia, kad užėmė visas keturias dienas laiko, kurio didoka dalis buvo sunaudota "žodžių tarimams" (tai yra, pasikeitimams komplimentais: pirmininkas pasako ilgą eilę komplimentų kviečiamajam kalbėti, o tas atsilygina atitinkama virtine komplimentų susivienijimui bei jo veikėjams), ir adv. Cheledenas, nors ir bandė dar kartą apie reformas reikalą kalbėti, iki pat galo negavo progos savo sumanymų išdėstyti, nes vis dar nebuvo atėjęs tinkamas laikas. Taip tame seime ir neteko išgirsti, ar jis nešiojasi tik mintį apie kokios nors reformos reikalingumą, ar turi ir pilną sumanymą, kokia ta reforma turėtų būti.

Iš esmės tai gal ir nebūtų didelis nuostolis, kad tokiu klausimu nepasikalbėta seime. Naujos mintys dideliame susirinkime ne visada ir glaima gerai apsvaistytos, kadangi reikalas labai greit susipainioja. Tokius sumanymus daug praktiškiau yra pradėti svarstyti spaudoje, iš anksto prieš šiuos. Tada iš jų svarstymų, atitinkamu laiku prieš seimą, susikristalizuotų išvados, kurios vėliau galėtų būti išreikštos tinkamai parengtais pasiūlymais (arba, kaip sakoma, įnešimais). Seimas jau būtų pasirengęs tarti savo žodį dėl tų sumanymų.

Tokiems sumanymams svarstyti, be abejo, natūraliausia ir tinkamiausia vieta yra paties susivienijimo organas Tėvynė. Deja, Tėvynėje ligi šiol advokato Cheledenos seime nepasakytosios mintys vis dar nepasirodė. Ar jis nustojo drąsos ir pasiryžimo kelti tuos sumanymus, seime sutramdytas, ar neturi vilties, kad Tėvynėje tiems sumanymams sąlygos būtų palankesnės, negu buvo seime?

Kartojame, ir, jei reikės, kartosime, kad netikslinga šiandien naujus narius kviesti į SLA tokiems skambiams, bet turinio netekusiems šūkiams, kaip "tautos stiprinimas" per gyvybės apsidraudimą ar kokiu abejotinu ekonominiu naudingumu apsidrausti čia, o ne kur kitur. Tautos stiprinimo srity kadais SLA atliko didelį vaidmenį, bet šiandien tai jau nebe SLA darbas.

Tebūnie garbė senajai kartai, kad tai padarė, bet šiandien padėtis kitokia. Pasakoja, kad kadaise žąsų Romą išgelbėjo, bet

forminems mintims, tai matyti iš visų to SLA organo puslapių. Ypač tai yra ryšku, sprendžiant iš Tėvynės 15 nr. įdėto straipsnio, pavadinto tuo pačiu vardu, kaip ir Dirvoje buvo pavadinti du straipsniai: "Kodėl naujakuriams reikia stoti į Susivienijimą Lietuvių Amerikoje" Straipsnis pasirašytas S. E. V., atrodo, žinomo SLA veterano.

Visų pirma, labai apgailestautina, kad to straipsniu autorius, kaip manau, spaudoje ne naujokas, o ilgą laiką pats buvęs redaktorius, atsiliepdamas kalbamui klausimu, atsiliepia tik į pirmąją straipsnio dalį, visiškai ignoruodamas antrąją dalį (ar gal jos nepasikaitęs). Dėl to jis ir šauna dideliu šūviu pro šauną, jiesko pavydo senajai kartai dėl jos per susivienijimą pasiektų laimėjimų, ir kitaip priekaištuoja, ko visai nereikėtų, jei gerb. S. E. V. tą straipsnį, dėl kurio norėjo pasisakyti, būtų paskaitęs iki galo ir būtų pasistengęs pamatyti, koks iš tikrųjų jame yra atsakymas į pradžioje pastatytą klausimą.

Tame straipsnyje (Dirvos 9 nr.) buvo nurodyta, kad į SLA stoti reikia ne "tautos stiprinimo" sumetimais, kadangi dabar jau ne 1890-tieji metai, ir tam reikalui dabar jau yra kitos, tų pačių senosios kartos lietuvių išeivių sukurtos ir dar dabar visų tobulinamos organizacijos. Taip pat ir ne dėl apdraudimo naudingumo, kadangi kiekvienas — lygiai naujas ateivis, lygiai čia gimęs jaunuolis mato, jog apsidrausti yra ir kitų vietų, kur ekonominis išsikačiavimas gali būti geresnis. Tame straipsnyje (Dirvos 10 nr.) buvo bandyta nurodyti kitas atsakymas į tą klausimą, būtent, kad naujakuriams į SLA reikia stoti dėl patriotinės pareigos, dėl prievolės pasistengti atiduoti senajai mūsų išeivijai bent dalį Lietuvos garbės skolos, — neleisti per anksti mirti tai didelį vaidmenį suvaidinusiai Amerikos lietuvių organizacijai, tuo būdu apsaugoti nuo skriaudos nusipelnusių senosios SLA narius, kurių dalį ji ištiktų jeigu naujų narių nebeatsirastų.

Taigi S. E. V. pamokymas, esą, nereikia žiūrėti, kur geriau apsimoka, o reikia žiūrėti, kur yra lietuviškas reikalas, yra veržimasis į atviras duris, o prieikaistas, esą "realistų" rodymas keltas lietuviškam žmogui Amerikoje yra pragaištingas, yra gryniausias nesusipratimas, atsidaręs, greičiausiai, per gerb. S. E. V. neapsižiūrėjimą.

Kartojame, ir, jei reikės, kartosime, kad netikslinga šiandien naujus narius kviesti į SLA tokiems skambiams, bet turinio netekusiems šūkiams, kaip "tautos stiprinimas" per gyvybės apsidraudimą ar kokiu abejotinu ekonominiu naudingumu apsidrausti čia, o ne kur kitur. Tautos stiprinimo srity kadais SLA atliko didelį vaidmenį, bet šiandien tai jau nebe SLA darbas.

Tebūnie garbė senajai kartai, kad tai padarė, bet šiandien padėtis kitokia. Pasakoja, kad kadaise žąsų Romą išgelbėjo, bet

ar įkalbėtum šiandien kokiam ūkininkui, kad jis tik dėl to žąsų protėvių nuopelnui šiandien žąsais augintų?

Kalbėkim geriau aiškiai ir atvirai, be tuščiažodžiavimo. Šiandien SLA yra draugiška, broliška savitarpinė lietuvių apdraudimo organizacija, kurios amžių pradžiai yra naujakurių patriotinė pareiga, garbės skola už tos

organizacijos nuopelnus lietuviškumui. Yra ir naudos joje dalyvauti, bet ne nauda yra lemiamas dalykas.

Rūpinantis organizacijos gyvenimo pratęsimu, kaip tik daugiau dėmesio reikia kreipti ne tiek į tai, kas kadaise buvo, kiek į tai, kaip reikėtų tvarkytis dabar, kad naujiems nariams būtų kiek galima daugiau, jei ne materialinio, tai moralinio intereso dalyvauti. Tuščiavidiariai, kad ir skambiausiais šūkiams to intereso nesukelsi. Reikėtų skatinti sumanymų kėlimą, kaip SLA geriau priderinti šių dienų žmonių nusiteikimui.

V. R.

CLEVELANDO DARŽELIAI

Clevelando miestas labai dažnai pasididžiuoja, kad jis turi tokių dalyką, kokio nėra niekur kitur visame pasaulyje — įvairių tautų kultūrinius darželius.

Kiek panašus dalykas yra ir Pittsburg — atskirų tautybių auditorijos universitete. Dabar Detroito numatoma Tarptautinio Instituto salėje įrengti atskirų tautybių langus. Bet tokio masto paminklų, kaip Clevelando darželiai, tikrai dar niekur nėra.

V. R.

Pittsburg lietuvių neatšili-

ko — turi savo auditoriją (vaudinas, auditoriją, išpuostą, lie-tuviškais paminkliniais pieš-niais bei pagražinimais), Detroito, kaip šiame Dirvos numeryje kitoje vietoje pranešama, irgi bus Lietuvos langas, o Clevelande, tarp 21 kitos tautybės, lietuvių turi bene pačią gražiausią vietą, darželis įrengtas vienas iš įspūdingiausių, be to, lietuvių iš mažųjų tautų buvo pirmieji, kurie tokį darželį įrengė. Yra tautybių, kurios darželiams vietos turi, bet jos tebėra tuščios. Lietuvių savo laiku nesnaudė (tai visų pirma clevelandiečių nuopelnas) ir jau turėjo savo pinigų tiek, kad galėjo gauti ir iš viešųjų darbų fondo stambų priedą (apie 100,000 dolerių).

Čia Basanavičiaus ir Kudirkos paminklai, čia Birutės šaltinis, čia Gedimino ženklų papuošta aikštelės siena pašlaitėje, ir dar vieta numatytam, bet prieš karą nuspėtam pastatyti Maironio paminklui. Darželių lankytojai kitatūčiai mėgsta fotografuoti daugiausiai ties mūsų patriarchu Basanavičium.

Jau yra suėję 25 metai nuo darželių įsteigimo. Tam jubilėjui atžymėti yra sumanyta išleisti knygą, kurioje būtų visų tų darželių bei juose esančių paminklų nuotraukos ir atitinkami aprašymai apie tuos pačius darželius ir apie paminkluose vaizduojamus asmenis.

Tos knygos numatoma išleisti 10,000 egzempliorių. Apie 3,000 bus išsiuntinėta į viešąsias ir į augštųjų mokyklų bibliotekas Amerikoje ir iš dalies užsienio. Kadangi lietuvių darželis yra vienas iš turiningiausių, tai neabejotina, kad Lietuvos vardas tame leidinyje bus tinkamai paminėtas ir lygiai lietuviško darželio paveikslai, lygiai aprašymai galės sudaryti vieną iš įdomesniųjų knygos vietų. Todėl ir mums patiems, ne tik Clevelande, bet ir kitur gyvenantiems bus tikrai įdomu tą knygą turėti bei kitiems parodyti.

Pereitą šeštadienį Clevelando Kultūrinių Darželių pirmininkas teisėjas L. Petrash buvo sukvietęs į Pusiaudienio Klubą pietų keliasdešimtis Clevelando visuomenės atstovų (lietuviams atstovavo O. Micheličienė, M. Misčikienė, P. J. Žiūrys, V. Rastenis), kur buvo paskelbta, kad šiam leidiniui išleisti pradeda rinkti.

Numatyta surinkti \$20,000 (pradžiai jau yra). Kiekvienas, aukojęs tam reikalui

\$5.00, gaus tą knygą. Jos pardodamoji kaina (jei bus kiek pardodoma) turbūt irgi bus apie tiek pat. Savikaina, aišku, mažesnė, bet iš tų penkinių turės būti apmokėti ir tie 3,000 ar daugiau egzempliorių, kurie numatomi paskleisti po Amerikos ir užsienio bibliotekas.

Gerb. O. Micheličienė, lietuvių atstovė vyriausioje darželių sąjungos valdyboje, rūpintis, kad straipsniai apie lietuvių darželį bei jame esančiuose paminkluose pagerbtus asmenis būtų pavesti parašyti bei patikrinti kompetentingiems asmenims.

Šiuo metu bus kreipiamasi į organizacijas (Clevelando), kad jos iš savo lėšų skirtų aukų tam leidiniui. Bet mes kviečiame ir visus skaitytojus tuo susidomėti.

Kiek vėliau bus tiksliau pranešta, kur ir kaip reikia siųsti tą auką — prenumeratą. Dabar patariame tik pagalvoti ir apsispręsti, kad prie to paminklo prisidėti verta. Nes Clevelando Kultūriniai darželiai yra tokia "Tautų Sąjunga", kurioje Lietuvos vardas užima garbingą vietą ir kur jis nėra jokių atžvilgių skriaudžiamas. Proga paskleisti pasaulyje žinių apie Lietuvą yra reta, tad ją reikia naudotis, reikia ją remti. O juk ir kiekvienam pačiam prisidėjusiam bus malonu turėti tokią knygą, kurioje visa tai bus pavaižuota.

Ta proga verta dar kartą su pagarba ir dėkingumu paminėti ano meto Clevelando lietuvių veikėjus, kad sugebėjo išnaudoti progą sukurti tokiame lietuvių tautos paminklui, kuris dabar tikrai vienintelis toks pasaulyje. Sekime tuo pavyzdžiu ir išnaudokime dabar daug lengviau prienamą, bet irgi neblogą progą.

Vytauto A. Brazilio
AŠ LAIKIAU PAMALDAS UZ
S T A L I N A
Idomus stačiatikių dvisisčio pasipapasakojimas. 60 puslapių Galima užsisakyti Dirvoje, siun-knygelė. Kaina — 50 centų čiant 50c pašto ženklais, arba \$1.00 už dvi

Geriausia vaikams dovana —
vaikų mėnesinis žurnalas

EGLUTĖ

Kaina: Amerikoje \$3.00; kitur — \$3.50
Pinigus ir užsakymus siųskite
EGLUTĖ, P. O. Box 22,
Montello Station, Brockton 68, Mass.

IŠSIAIŠKINKIME!

Lietuvių vaikų mokymo klausimas yra nepaprastai svarbus ir susiduria su dideliais sunkumais. To klausimo neišspręsimas ir reikalo nesutvarkysime atsiktikniais padejavimais ar pasiginčijimais laikraščiuose. Visų pirma reikia aiškiai matyti, ką turime, ko trūksta ir ką galime. Tik tada bus galima nuspręsti, kas ir ką turi daryti. Bent iki ateinančio rudens tą dalyką reikėtų tinkamai išsiaiškinti. Bet nėra centro, kuris turėtų visas žinias apie esamą padėtį ir galimybes. Todėl kviečiame į pagalbą visus skaitytojus, prašydami padėti surinkti reikiamas žinias, atsakant į šiuos klausimus:

1. Ar jūsų gyvenamam mieste yra mokyklų prie lietuvių parapijų?

2. Jei yra, tai kiek?

3. Kaip jos vadinasi ir kokių adresai?

4. Ar jūsų mieste yra neparapių, lietuvių (organizacijų, vienuolynų ar kitų) išlaikomų mokyklų?

5. Jei yra, tai kiek ir kokių (pradinių, aukštesnių, specialių)? Kaip jos vadinasi, kokių jų adresai, kas jas laiko?

6. Kuriose iš tų mokyklų yra šių dalykų pamokos:

- a) tikyba lietuviškai;
- b) lietuvių kalba;
- c) Lietuvos istorija;
- d) lietuvių literatūra arba bendra lietuvių tautos kultūros apžvalga;
- e) Lietuvos geografiija.

Jei kuriose dėstoma, tai kurie iš tų dalykų, ko kiek valandų per savaitę, ar tik šeštadieniais, ar kitomis savaitės dienomis po

pagrindinių pamokų, ar tos pamokos yra įtrauktos į pagrindinių pamokų tvarkaraštį? Kas dėsto?

7. Kiek mokinių kurioje mokykloje ir kurias iš tų pamokų lanko? Ar tos pamokos skirtos tik tos pačios mokyklos mokiniams, ar ir kitas mokyklas lankantiems? Ar jos taikomos tik pradinių ar ir aukštesniųjų mokyklų mokiniams?

8. Tose lietuvių laikomose mokyklose, kuriose dabar lietuviškų pamokų nėra, kiek mokinių tas pamokas lankytų, jeigu jos ten būtų įvestos?

9. Kada tokios pamokos įvestos, ten, kur jos jau yra? Kieno rūpesčiu tatau padaryta? Ar buvo tam kliūčių? Jei buvo, tai kokių ir kuriuo būdu jos nugalėtos?

10. Kur dar nėra lietuviškose mokyklose tokių pamokų — dėl kokios priežasties nėra, ar kas bet vedama lietuvių dvasioje? Jei taip — kokios būtų galimybės tokiai mokyklai steigti?

11. Kur tokios pamokos jau yra — ar jos vyksta patenkinaimai? Jei ne — dėl kokių aplinkybių?

12. Kiek maždaug vaikų iš susipratusių lietuvių šeimų leidžiama jūsų mieste į lietuvių laikomas mokyklas (valdines arba privates)?

13. Ar yra galimybės tose kitose mokyklose turėti lietuvių vaikams reikalingų pamokų? Jei taip, tai kokiomis maždaug sąlygomis?

14. Ar lietuvių laikomose mokyklose sutinkama kokių pastangų mokinius nutautinti? Ar mokiniai nesusiduria su patiekia ar smerkimu iš mokytojų ar mokinių pusės, jei jie pasisako esą lietuviai?

15. Ar būtų prasminga stengtis įsteigti jūsų mieste lietuvių mokyklą, suderintą su visais valdžios reikalavimais mokykloms, kokios priežasties nėra, ar kas bet vedama lietuvių dvasioje? Jei taip — kokios būtų galimybės tokiai mokyklai steigti?

I ŠIUOS KLAUSIMUS ATSAKYTI YRA KVIEČIAMSI VISI, KURIE BUS JUOS PASKAITE

Atmeskite tą mintį, kad "kas nors ir be manęs atsakys". Ramia sąžine neatsakyti galima tik tada, jei patys savo akimis įsitikinsite, jog iš jūsų miesto jau yra siunčiamas išsamus atsakymas ir tikrai nebeturėtumėt kuo tą atsakymą papildyti. Nesirūpinkite, kad iš to paties miesto gali būti daug atsakymų: kuo daugiau atsakymų, tuo daugiau bus žinių ir bus galima sudaryti pilnesnį vaizdą. Viena atsakyme gali būti ir klaidų, o suliginus daugelį, bus matyti, ką reikia patikrinti, ir tuo būdu klaidos galės būti atitaisytos.

ATSAKYMUS PRAŠOME RAŠYTI TOKIA EILE, KAIP RANDATE ČIA SURAŠYTUS KLAUSIMUS.

Nėra reikalo atsakymuose pakartoti klausimą: užtenka pažymėti tik klausimo numerį ir tuojau rašyti atsakymą.

ATSAKYKITE TIK TIEK, KIEK ŽINOTE

Jeigu į kurį klausimą negalite pilnai, tiksliai atsakyti, tai atsakyte nors tiek, kiek žinote. Jei į kurį klausimą nieko negalite atsakyti — praleiskite jį visai atsakyme nepaminėta.

ATSAKYME PRAŠOMA ĮRAŠYTI IR PILNĄ SAVO ADRESĄ

Atsakymo pradžioje prašoma stambesnėmis raidėmis pažymėti, iš kokio miesto tas atsakymas yra: tai palengvins atsakymų sugrupavimą. Pabaigoje prašoma pažymėti ir savo tikslų adresą. Tai yra reikalinga tam, kad būtų galima žinių davėją ko papilnomai paklausti, ypač tokiems atvejais, jei paskiruose atsakymuose pasirodytų nevienodumų ar prieštaravimų. Tai padės surinkti teisingesnių ir rūpestingiau patikrintų žinių.

PRIDĖKITE IR SAVO SUMANYMŲ BEI INFORMACIJŲ, JEI TATAI NETELPA ATSAKYMUOSE.

Visi tie atsakymai ir sumanymai bus redakcijos tam pakviestų asmenų peržiūrėti, žinios sutvarkytos ir gautos lietuviškų mokyklų bei mokymo padėties vaizdas bus viešai paskelbtas. Tai, tikimės, sudarys rimtą pagrindą svarstymui ir sprendimui, ką lietuviams Amerikoje šioje srityje reikia daryti. Todėl ir kviečiame visus lietuvių nuosirdžiai ir veikliai dalyvauti šio klausimo svarstymo bei sprendimo pareigime. Atsakyti kviečiame kaip galima greičiau. Stenkimės, kad iš visur atsakymai susirinktų iki šių metų gegužės mėnesio pabaigos.

ATSAKYMAMS adresas: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio

Egipto karalius Farukas šį sekmadienį iškilmingai vedė pirklio dukterį Narimaną. Pereitais metais buvo pagarsėjusi istorija apie tai, kaip karalius paveržė sužadėtinę iš vieno iš savo žemesniųjų diplomatinį tarnautojų. Tuo metu tai atrodė kiek panašų į senoviską rytietišką pasaką, bet vis dėlto tai būta realybės.

Cleveland ir APYLINKĖSE

JAUNUTIS PUODŽIŲNAS

gegužės 19 d. dalyvauja pavasariniam parodomajame "Ballet Russe Academy" baleto koncerte. Ši baleto mokykla dabartinio metu jau mažą kūrinių rusišką beturinti — tik vardą ir pavelėtus metodus. J. Puodžiūnas toje mokykloje yra vienas iš pažangiausių mokinių ir šiame koncerte šoks svarbias partijas ištraukose iš "Silfidų", "Gulbių Ežero", "Petriuko ir Vilko" baleto, bei "Bolero" baleto.

Koncerto programoje klasikiniai, charakteriniai ir modernūs šokiai. Dalyvauja įvairių klasių mokiniai ir mokytojai.

Koncertas bus Auditorium of

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

C. G. O'BELL

Namų pirkimo-pardavimo ir apdraudos agentas

P E R S I K Ė L Ė

į naują vietą:

11712 Castlewood Ave.

Tel.: GL 1-6337

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų

P E R T A I S Y M A S

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

Radio Cleveland, 5000 Euclid Ave. Pradžia 8:15 vl. vak. (šeštadienį, gegužės 19 d.). Bilietų galima gauti Dirvoje (po \$1.20) ir koncerto dieną Auditorium kasoje.

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Clevelando Skyriaus narių susirinkimas įvyksta šį sekmadienį gegužės 13 d. 11:30 val. Čiurlionio ansamblio patalpose (prie Lietuvių banko). Visi nariai kviečiami būtinai dalyvauti. Susirinkimas aptars Tautinės Sąjungos seimo klausimus.

KOMUNIZMO KRITIKŲ KLAIDOS

Tokia tema ketvirtadienį, gegužės 17 d., 7:30 vl. vak. Lietuvių Klubu patalpose (žemutinėje Lietuvių salėje) laikys paskaitą dr. inž. Algirdas Nasvytis. Paskaitą rengia Lietuvių Tautinių Korporacijų Sambūris Clevelande. Tokių paskaitų ateiityje numatoma ir daugiau. Visi kviečiami apsilankyti. Įėjimas nemokamas.

BIRŽELIO 24 d. JONINIŲ GEGUŽINĖ - PIKNIKAS

Birželio 24 d. — Joninių vakarą Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjunga rengia gegužinę — pikniką.

Gegužinė prasidės 2 val. po pietų ir tęsis iki 10 val. vakaro. Gegužinėje bus įvairi programa, geras orkestras, bufetas. Yra ir patogi salė, jei pasitaikytų blogas oras. Vieta — netoli nuo Euclid gatvės — Green Rd. Privažiavimas labai geras, didelės automobiliams sustatyti laukas.

Tą dieną kitos organizacijos prašomos gegužinių nerenkti, o visus clevelandiečius jau prašome ruošti dalyvauti Joninių gegužinėje.

PARDUODAMAS NAMAS

Trijų šeimų, labai gerai išlaikytas, lietuvių gyvenamaj vietoj, tarp Wade Park ir Superior gatvių.

Kaina labai prieinama — vienas iš geriausių pirkinių. Lietuviams pirmenybė. Norintieji pamatyti prašom telefonuoti, susikabėsite lietuviškai, nes čia lietuvių įstaiga.

A. J. JARUS CO.
Realtors

4785 Pearl Road RA 1-8703

2 KAMBARIAI IR VIRTUVĖ su baldais, tik suaugusiems

8715 Meridian Ave.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

ŠI ŠEŠTADIENI,

gegužės 12 d., 7 v. v., 1234 E. 89 St., įvyks Tautinių Korporacijų Sambūrio susirinkimas, kuriame bus A. Augustinavičienės ir V. Rastenio pranešimai spaudos klausimais.

ČIURLIONIEČIŲ

sezono užbaigtuvės šimet įvyks birželio 10 d. Lietuvių salėje.

Po pamaldų rengiamas iškilmingas aktas, o vakare čiurlioniečių, jų šeimų narių ir draugų bendras pobūvis.

GEGUŽĖS 25 d.

penktadienį, 7:30 vl. vak. Lietuvių salėje kviečiamas visų Clevelando lietuviškųjų organizacijų atstovų pasitarimas bendradarbiavimo klausimams aptarti. Kviečia A. Tarybos skyriaus valdyba.

GEGUŽĖS 27 d.

sekmadienį, 11:30 vl. dieną, Lietuvių salėje numatomas šaukti apyskaitinius Lietuvių Kultūros Fondo Clevelando skyriaus susirinkimas.

M. DROŠČIŲ,

Clevelando AL Tarybos skyriaus pirmininkui, padaryta apendicito operacija.

GEGUŽĖS 20 d.

sekmadienį, 4:00 vl. po pietų, Naujosios parapijos salėje ir sode Balso 55 skyrius rengia vakarą — gegužinę.

PEREITĄ SEKMADIENI

lietuvių salėje buvo du kartu pilnai prisipildžiusi: dieną — skautų ir skautų surengtas Motinos

Dienos minėjimas, vakare — Naujosios parapijos koncertas.

Motinos Dienos minėjime visoms motinoms buvo įteikta gėlių ir atitinkami sveikinimai, o kelios gausių šeimų motinos ypatingai pagerbtos. Buvo graži A. Augustinavičienės paskaitėlė ir keletas sveikinimų iš kitų

organizacijų, paskui trumpas koncertas (N. Aukštuoliene, J. Kazėnas, dekl. R. Braziulevičiūtė, J. Biliūno motiną skaitė J. Stempužis). Skautai chorų pasveikino motinas. Dėl sveikinimų vyravo nuomonė, kad netikslu yra bandyti iš sveikinimų daryti irgi lyg prakalbas — pasakaitas. Vienos geros paskaitos (o tokia šį kartą buvo) visiškai užtenka.

Vakare koncertas irgi buvo geras. Iš žinomųjų dalyvių labai gražiai pasirodė solistė N. Aukštuoliene, deklamuotoja J. Račlylienė ir J. Kazėno oktetas. Maloni naujiena buvo S. Prankauskienė, mezosoprano, pristatyta kaip chicagietė, bet, berods dabar jau clevelandietė. Ir jau pažįstamas Petras Maželis pasirodė naujais gabumais — kaip geras konferuotojas ir skoningai, maloni tenoru dainuojąs solistas.

FORD & PAE NASH, INC.

Jau kelinta savaitė Dirvoje dedamas šios bendrovės parduodamų NASH automobilių skelbimas (žr. žemiau). Mus prašo atkreipti clevelandiečių skaitytojų dėmesį į tai, kad ši krautuvė yra visiškai Dirvos kaimynystėje, gretimos dury. Ankčiau tai buvo Brinkman Nash, Inc., bet prieš kelis mėnesius ją perėmė nauji savininkai — pp. Ford ir Pae. Kai kam susidaro įspūdis, kad tai ir Fordo atstovybė, bet taip nėra, tai tik Nash atstovybė, o Ford yra tik vieno iš savininkų pavardė. Tačiau čia parduodami ir vartoti automobiliai, jų tarpe pasitaiko ir fordų bei kitokių, taip pat ir vartotų Nash.

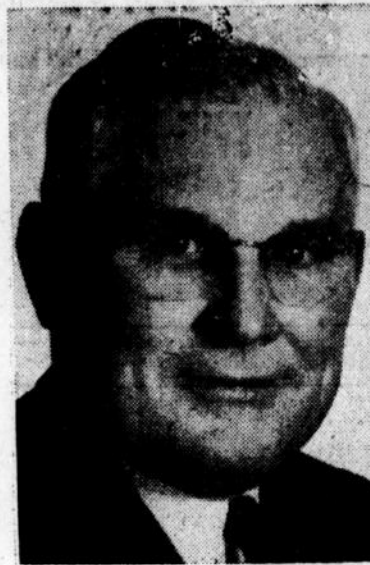
GLADIOLUS BULBS

20 for \$1.00

1 each 20 varieties; all blue ribbon winners; disinfected, ready to plant.

WALLACE GROSSE

20765 Lorain Rd. WI 1-1268
Send \$1.00 and we will mail B u l b s

WILLIAM G. ROGERS,

naujas East Ohio Gas Co. pirmininkas. Gimęs 1893 m., šioje bendrovėje pradėjo dirbti 1914 metais. Nuo 1933 m. jis buvo jau bendrovės vicepirmininkas. Jos pačios bendrovės direktorių tarybos pirmininku išrinktas J. F. Robinson.

RKO Keith's 105th

Gegužės 9 - 12 "Raton Pass" su Steve Cochran.
Gegužės 13 - 15 "13th Letter" su Linda Darnell ir Charles Boyer.

DARBAS PORAI

Vyrui apie namus, žmonai vidaus namų ruošą.
Skambinkit telefonu
RA 1-1667

"Society Plan"

jums padeda taupyti!

Atlekit. Susipažinkit su 3 laipsnių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit raštu

Nemokamos Knyges

išaiškinančios apie šį asmenišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pastatyti Jums esant banke, tuojau už namų, 127 Public Square.
Federal Deposit Insurance Corp. narys.

JIESKAU ŠEIMININKES
40 - 60 metų amžiaus.
Vienam perdaug darbų užlaikyti namas ir biznis. Rašykite:
George, 11059 Dodge
Van Dyke, Mich.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale Jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

**NO BETTER
TERMS
ANYWHERE**

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

Jūsų doleriai SIEKIA TOLIAU
SU **MONCRIEF**

SILDYMO IR ORO VĖSINIMO SISTEMA

G A S A S
ALIEJUS
ANGLIŠ

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

PAVASARIS

Tai yra malonus ir linksmas laikas tiems, kurie yra laisvi nuo kasdieninių rūpesčių.

O kad pasiliuosuotumėt nuo jų, stenkitės turėti santaupų Lietuvių Banke, tada jausitės, kad reikalui ištikus neteks rūpintis, ir juasitės laisvi ir laimingi, — pavasario laikas bus linksmesnis ir malonesnis.

Čia santaupos (depozitai) yra apsaugotos JAV valdžios per Federal Insurance Corporation, kiekvieną atskira taupymo sąskaita iki

\$ 10,000

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

**THE SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASS'N.**

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

Cleveland, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON, FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

AR JUS JAU MATĖTE

1951 NASH

Amerikos taupiausį didelį automobilį?

NASH RUMBLER 1951 metų degalo taupumo varžybose pasiekė dar neregėtą rekordą:

31.05 mylių su galionu

Kiekviena Nash Airflyte rūši — Statesman, Ambassador, ir Rambler — buvo trofėjų laimėtojas savo klasėje... tai yra neatremiamas įrodymas, kad NASH yra Jūsų geriausias laimikos daugeliui ateinančių metų!

NASH automobilių kainos yra nuo \$1,759.50

FORD & PAE NASH, Inc.

"THE HOUSE THAT SERVICE BUILT"

6818 Superior Ave.

EN 1-4505

DIRVA

★★★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Redaktorius Balya GAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

1 IR 1 BUS... 6!?

VLIKAS IR ARITMETIKA — dalykai, kurie, rodos, mažą ką bendra tarp savęs turi, o tačiau jie paskutiniu laiku labai dažnai drauge esti minimi. Ir taip jau į Vliką įsisukusi aritmetika gana nekasdieniškai atrodo, bet dabar štai išgirstame dar didesnių naujienų: jeigu ligi šiol buvo jau beveik praprasta prie fakto, kad vienas ir vienas yra penki, tai dabar jau esą norima, kad vienas ir vienas būtų... šeši.

NESENI laikiniuose laikraščiuose pasirodė žinia, kad atgaivinama Aktyvistų Fronto veikla. Ne vienam ta žinia tuoj sužadino mintį: štai naujas kandidatas į Vliką. Ir, pasirodo, neveltui: Aktyvistų Fronto vadovybė jau padavusi pareiškimą, kuriuo siūlomasi į Vliko narius. Nepanašu, kad kas iš to sumanymo išeity, bet pats faktas iškelia klausimą — kas gi čia yra, ką tai reiškia?

AKTYVISTŲ FRONTAS, arba Lietuvių Aktyvistų Frontas, sutrumpintai vadintas LAF, susikūrė dar pirmosios bolševikų okupacijos metu. Formaliai jo vadovybė tuo metu susidarė užsieniuose, jo prieky buvo min. K. Škirpa, jo ir ypač šalia jo veikusios pogrindžio jėgos įvykdė sukilimą pirmomis vokiečių - rusų karo dienomis, šio fronto vardu buvo paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atgaivinimas atmintiną 1941 metų birželio 22 dieną. Tuo metu Lietuvoje šios kovinės organizacijos vado vardu veikė L. Prapuolenis, jo atsakomybe buvęs paskelbtas laikinės vyriausybės sąstatas, net nepatikrinus, kad kai kurie skelbiamos vyriausybės nariai buvo dar iš bolševikų neišvaduoti. Lietuvos dalyse ar tiesiog bolševikų rankose.

Kiek vėliau, pradėdant beveik pačiomis pirmosiomis vokiečių okupacijos savaitėmis, LAF "diferenciuosi". Tos diferenciacijos eigoje susidarė naujos pagrindinės kovos organizacijos, susigrupavusios maždaug politiskai ideologiniais pagrindais. Susidarė Nacionalistų, Laisvės Kovotojų, Lietuvių Fronto, Vienybės sąjūdžių. Kai Vokietijoje po karo atsikūrė Vlikas, jame jau buvo visi čia paminėti kovos organizacijų vardai, bet nebebuvo LAF, kadangi visos užsienyje atsikūrusios buvusio Aktyvistų Fronto pajėgos, išskyrus nebet patį jo vadą K. Škirpą, jau buvo matomos bent vienoje iš šių paminėtų grupių.

VLIKAS sudarytas tokiu pagrindu, kad jame dalyvauja Lietuvos politinės ir kovos organizacijos. Politinės grupės, kaip tai matyti ir iš Amerikoje savaime susidariusio atspindžio, Lietuvoje buvo ryškesnės: krikščionių demokratų (arba katalikų), tautininkų, liaudininkų, socialdemokratų. Katalikų grupės atstovams savo laiku nesutikus, kad jų grupė Vlike būtų reprezentuojama tik kaip viena politinė ir šalia jos dar viena kovos organizacija, buvo sutarta priimti po vieną atstovą nuo kiekvienos 1926 metais seime buvusios lietuviškos frakcijos ir nuo kiekvienos pirma paminėtos kovos organizacijos. Tik ūkininkų Partijos ir ūkininkų Sąjungos atstovai nebuvo įtraukti, nes tų grupių reprezentantai buvo sutikę laikyti savo grupes nebeveikiančiomis. Tačiau, atkuriant Vliką Vokietijoje, "oportunistiniais" sumetimais, buvo įtraukti ir šių dviejų buvusių seimo frakcijų reprezentantai. Tokiu būdu, nuo vienos katalikų politinės srovės atsirado trys at-

Gen. STASYS RASTIKIS, buv. Lietuvos Kariuomenės Vadas, kurio straipsnis šiandien pradedamas spausdinti Lietuvių Archyve (Žr. 4 pusl. Kviečiame visus atkreipti ypatingą dėmesį į puikų aprašymą Lietuvos tautinės šventovės — Karo Muziejaus — žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės pagerbimo apeigų aprašymą: skaitykite tai patys, gaivindami prisiminimą, skaitykite tai tiems, kurie ten niekad nebuvo, ypač skaitykite mažiesiems ir jauniems. Kas skaitys, pajus, kokia yra to skaitymo prasmė.

stovai (Krikšč. dem., Ūkininkų Sąjungos, Darbo Federacijos). Iš kovos organizacijų — Lietuvių Frontas iš karto buvo aiškus, kaip katalikų srovės grupė, o Vienybės Sąjūdis, besikeičiant reprezentantams, irgi palaipsniui visai prisiliejo prie tos srovės. Tokiu būdu ir pasidarė, kad — **politinė grupė ir kovos organizacija, vienas ir vienas, — yra penki.**

Likusias politinės grupės tokios aritmetikos neturėjo iš ko sudaryti, ypač, kai vėliau Nacionalistų grupė dirbtiniu ir sutartame statute nenumatyto būdu buvo iš Vliko sąstato išstumta.

Vlike dabar yra tikra pusiausvyra: penki katalikų srovės nariai ir penki visoki kitoki... Jau ne kartą daugelio yra konstatuota, kad tik dėl šios pusiausvyros Mažosios Lietuvos atstovs veltui beldžiasi į Vliko duris.

Mažosios Lietuvos atstovo klausimas yra atskiras dalykas. Šiandien paliksime jį nuošaliai. Šiandien sustojame ties kitu klausimu — ką reiškia Aktyvistų Fronto atgijimas ir jo pretenzijos į Vliką?

JAU DAUGIAU kaip penkeri metai LAF, kaip toks, neveikė. Bene Lietuvių Frontas kartais pretendavo esąs tiesioginis ir pirmagimis jo įpėdinis. Buvęs LAF vado pavaduotojas šiuo metu yra Vliko narys, kaip **Vienybės Sąjūdžio** atstovas. Būdamas tokiu atstovu, jis dabar staiga pasiskelbė atgaivinęs Aktyvistų Frontą ir stojaš jo priešakyje. Atgaivintasis Frontas iš esmės kažin ar beturi ką bendra su 1941 metų Aktyvistų Frontu, išskyrus L. Prapuolenio vardą. Bet jis turi viską bendra su vienu Vliko narių puse. Jis "atgyja", kad gautų tai pusę dar vieną postą Vlike. Žodžiu sakant, kad vienas ir vienas būtų jau nebe penki, o šeši!

TOKIA, mums atrodo, yra šio "augštos politikos vingio" prasmė. Gal tai yra sukūrimas naujo "derybų objekto" Mažosios Lietuvos atstovo klausimui atremti? Gal bus sutikta ir tą įsileisti, jei bus priimtas šis naujas pretendentas? Ar gal bent bus naujas argumentas atremti ML atstovo pretenzijas: jei šio nepriimta, tai kaip aną galima priimti? Žodžiu sakant... aritmetika. Aritmetika, kuri Vliko autoriteto nekelia.

LAIŠKAS DIDMIESTIN

Turiu tik mažą klausimėlį: kiek ten jūsų yra, gerbiamieji? Nat mes čia, Stamforde, jau kurį laiką sukam galvas, ir negalim prieiti protingos išvados, kiek lietuvių Amerikos didmiesčiuose. Girdėjome, kad ir kitose vietose žmonės turi panašių rūpesčių.

Visą reikalą sumaišė vaikai, žinot šių dienų jaunimą. Mokyti. Ir aritmetikos sukranto, ir lietuvišką raštą įkerta. (Lituanistinę mokyklą lanko). Taip vieną dieną mano kaimyno sūnus ir pastatė tėvui klausimą:

— Kiek Chicagoje lietuvių, tėveli?

— Juk sakiau, daugiau kaip 100,000 — išdidžiai apšvietę tėvas.

— Nieko panašaus, tėveli! Tu tik taip giriš, — užprotestavo prieauglis. — Yra tikslai 5,400! Mes, vaikai, apskaičiavome ir net du kartus patikrinome. O New Yorke, kur pasakojai esant daugiau 10,000, pasirodė tik 1,000 esama...

Kilo triukšmas, žinoma. Senosios ir jaunosios kartos konfliktas. Tėvas, gelbėdamas senosios kartos autoritetą, atsinešė diržą, o sūnus, gelbėdamas savo kelnės, atsinešė lietuvišką laikraštį su ALT 1951 metų vaujaus planu, ir priedo — labai paprastus apskaičiavimus, į kuriuos mes, senoji karta, reiškia, sukišome savo nosis.

Tie labai paprasti apskaičiavimai atrodo maždaug šitaip:

Lietuviškas uždavinys
1951 m. ALT skirtas urinkti

Iš mažo Stamfordo, kur gyvena tikslai ŠIMTAS LIETUVIŲ

Lietuvos vadavimui:

Chicago, Ill. \$27,000
New York, N. Y. ... \$ 5,000
Stamford, Conn. ... \$ 500
Žinoma, kad Stamforde yra apie 100 lietuvių.

Klausimas: Kiek lietuvių New Yorke ir Chicagos didmiesčiuose?

Ir, žinote, kai pasižiūri į vaikų aritmetiką, tai išeina, kad jų teisybė. Jeigu šimtui Stamfordo lietuvių paskirta kvota \$500, tai išeina, kad vienam lietuviui yra skirta \$5.00. New Yorkui skirta \$5,000, tai reiškia, kad ten yra, arba bent jau Taryba taip skaičiuoja, 1,000 lietuvių, o ne 10 tūkstančių. Ir Chicagoj, kur paskirta \$27,000, Taryba, matyt, skaito esant tik 5,400 lietuvių...

Sukėlėme visuotinį aliarmą. Susirinkimą, suprantama, sušaukėm.

— Broliai, lietuviai! — susijaudinęs griaudė susirinkimo pirmininkas. — Stovime prieš lemtingus, tragiškus ir paslaptingus įvykius!... Mūsų tauta nyksta mūsų pačių akyse... Neskaitant deportacijų iš Lietuvos, čia pat, Amerikoje, besimtyr ir šimtai tūkstančių lietuvių dingio iš po nakties, galima pasakyti. Lituanistinės mokyklos mokiniai apskaičiavo, gerbiamieji, kad New Yorko mieste (su visu Brooklynu!) iš daugiau kaip 10,000 beliko tik

1,000 lietuvių, o Chicagoje iš 100,000 tik 5,400... Tas pat ir su kitais didmiesčiais... Ar žino kas nors iš susirinkusiųjų, kas su mūsų brangiais tautiečiais atsitiko?

Niekas nežinojo, aišku.

— Gal organizuotai išmirė, — spėjo vienas. — Pasinaudojo influencos epidemija ir pastatė rekordą, norėdami savo tautą pasaulio akyse išgarsinti...

— Kur jau ten, — netikėjo kitas. — Tokį rekordą būtų per televizieną parodę. Aš nemačiau, nors visą laiką vačinu.

— O gal ALT valdžia ant aritmetikos suklupo? — sugalvojo trečias. — Siūlyčiau atsklausti.

— Amerika laisvas kraštas, taigi ir valdžia gali su aritmetika daryti, ką nori, — kažkuris grynė ALT valdžią. — Čia kur nors kitur šuo pakastas...

— Jau Lietuvoje ant miestionių akies neturėjau, — pasiprašė balso buvęs ūkininkas. — Aš, žinote, įtariu, kad jie gal jau Lietuvą atvadavo ir, mums nieko nesakę, išvažiavo... Mes čia, matote, toli nuo didmiesčių, beveik kaime, užtat visos žinios pavėluotai ateina. Manydami, kad vis dar reikia, vadavimo reikaliukams po doleriuką priimame, o jie ten gal jau seniai laisve džiaugiasi, užtat jiems ir aukoti nereikia.

LIETUVOS ATSTOVS politinėje konferencijoje

Colgate universitetas jau trečietais metais rengia konferencijas Amerikos užsienių politikai svarstyti. Jau pernai ta konferencija sutraukė žymių politikų iš Valst. Departamento, Jungt. Tautų pareigūnų, ambasadorių ir kt. Tos konferencijos "apskrito stalo diskusijos" per tris dienas po du kartus per dieną buvo perduotos per radiją ir susilaukė didelio dėmesio. Pernai iš Pabaltijo valstybių buvo pakviestos ir dalyvavo Lietuva ir Estija. Lietuvai atstovavo ir ir europinės politikos klausimais diskusijose dalyvavo vicekonsulas V. Stašinskas. Jis ir šiais metais yra įgaliotas tokioje konferencijoje dalyvauti. Šįmet ji įvyks liepos 21 — 26 dienomis.

Dalyvavimas yra labai naudingas, nes konferenciją rengia Colgate universitetas, bendradarbiaujant Valst. Departamentui, Užs. Polit. D-jai ir Carnegie Tarp. Taikos Fondui. Po konferencijos pasilieka ryšiai Lietuvos Gen. Konsulatas yra gavęs iš daugelio ten dalyvavusių politikų bei mokslininkų paklausimų Lietuvos reikalais.

Nors ir gerų galvų ir dar geresnių sumanymų buvo, nieko nesugalvojame. Susirinkimas pavėdė man, kaip korespondentui, parašyti laišką didmiestin ir viską išsiaiškinti.

Tad labai prašyčiau ką nors iš miestiečių (jūs ten visą politiką varote, partijas turite, tad žinote) mums pasakyti, kiek pas jus lietuvių, ir kaip čia su Lietuva? Ar dar reikia jos vadavimui aukoti, ar jau ne? Jeigu dar reikia, tai ar visiems, ar tik kankurims, taip sakant? Ar tik tiems, kurie ligi šiol aukojo ir yra toliau nuo miestų ir politikų? Tik, prašau, saugokitės piktos minties ir nepagalvokite, kad mes norime nuo savo 500 dolerių išsisukti. Ne, ne! Mes tik taip sau, tik kompanijos įjeikome. Vis smagiau, žinote, su kompanija. Kad ir aukoti...

Bet palaukit!... Man atėjo galvon mintis, kad, pavyzdžiui, 27,000 dolerių šimtui tūkstančių Chicagos lietuvių išeina maždaug po 25 centus... Gal, sakau, jūs visi gyvi, dėkui Dievui, ir jokių mirimo rekordų nepastatėte, o tik po kvoteriuką paaokojate ir viskas. Būtų labai linksma girdėti! Laisvė — brangus dalykas, žinoma, bet ir kvoteris didelis pinigais: cigarečių pokelį gauni, ir dar gražios duoda. Taigi, kvoteris būtų gražu. Ir mūsų vaikai Vasaria 16-tą maždaug po tiek aukojo. Bet jaunajai kartai būtų gražus ir auklėjimas pavyzdys, jei kitais metais, sakykim, dar po nikelį pridėtumėt (Jei jūs ten gyvi, žinoma). Tada mes galėtume sakyti: "Žiūrėkit, vaikučiai, šiemet didžiųjų miestų lietuviai po trisdešimt centų Tėvynės laisvei išsidadėjo. Tad ir jūs kėndžių išsidadėkit ir nikelius taupykit. Nes 100,000 po nikelį yra 5,000 dolerių..."

Tad jūs mums parašykite, kaip ten reikalai sustovi, gerbiamieji. Visa bėda, kad nežinome, ką vaikams atsakyti. Matote, koks dabar jaunimas: jis tuoj su ta aritmetika... O mes jus suprasime. Nors ten, sako, uždarbiai, kitokie, bet dideliame mieste ir išlaidos kitokios. Ant kiekvieno kampo salūnas. Ir lietuviškų yra, girdėjome. Negi patriotas žmogus praeis pro tautinę įsitaigą!... Taigi. Ir skrybėlaitės languose, turbūt, žymiai margesnės, negu šiaip sau kur. Ką čia bekalbėti...

Tad parašykite, meldžiamieji. Jei ten, pas jus, miestuose, kas nors ne taip, jei net ir kvoteris galvai neišeina, vistiek parašykite. Bent žinomas, ką su vaikais daryti. Tada uždrausim visas aritmetikas ir neleisim lietuviškų laikraščių skaityti. Kamikų užteks: greičiau kultūros pasieks, ir bėdos neturėsime.

Laukiame apšvietimo, reiškia.

Nuolankiai jūsų
Bražvilis
Stamford, Conn.
1951 L. K. Mindaugo Metuose.

Generolas MacArthuras vyksta į senatą atsakyti į senato komisiijos klausimus apie Korėjos karą ir bendrą Amerikos politiką Tolimuosiuose Rytuose. Jis buvo klausinėjamas tris dienas, kiekvieną dieną beveik po 8 valandas. Apklašinėjimo stenogramos, nors ir nepilnos (kai kurios vietos saugumo sumetimais neskelbiamos), atspausdintos visai smulkios raidėmis, užima maždaug tiek, kaip du pilni Dirvos numeriai. Bendrais bruožais, generolas palaiko savo pagrindinius tvirtinimus, kad reikėjo (ir dabar esą dar nevēlu), bombarduoti kinų bazes Mandžūrijoje, užblokuoti Kiniją ir paleisti į darbą Čiankaišeko armiją. Dabar klausinėjamas generolas Marshallas, kuris tuo reikalu yra kitokios nuomonės. Ir pats prezidentas Trumanas pirmadienio vakarą pasakytose kalboje griežtai laikosi savo nuomonės, anot kurios nereikia daryti nieko, kas galėtų būti karo išsiplėtimo priežastis. Jis neginčija, kad karas vistiek gali išsiplėsti, tačiau, sako, tegul tai bus prieš, o ne mūsų iniciatyva.

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor Vincas RASTENIS. Assistant Editor Balya GAIDZIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscriptions per year in advance in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5.00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. **DIRVA** išleina mėginamą ketvirtadienį Clevelande. Leidžia Ohio Lietuvių Leidybos B-vė. Prenumeratos kaina metams, mokant iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, (5.00 kanadiški doleriai), kitur — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio mėn. laiku.